

Motyw walki o władze w twórczości Williama Szekspira

Pierwsza wersja wypracowania

Motyw walki o władzę jest jednym z ważniejszych motywów w twórczości Williama Szekspira. W jego sztukach często pojawiają się postaci, które walczą o tron lub inne formy władzy, często kosztem innych postaci. Przykłady takich sztuk to „Król Lear”, „Makbet” czy „Juliusz Cezar”.

W „Królu Learze” widzimy tytułowego bohatera, który dzieląc swój królestwo między swoje córki, pozwala im na rywalizację o jego względy i władzę. W rezultacie, Lear traci kontrolę nad swoim królestwem i jego życiem, a jego córki i ich mężowie zdradzają go i walczą między sobą o władzę.

„Makbet” opowiada historię szkockiego lorda, który, pod wpływem przepowiedni i namowy swojej żony, zabija króla i przejmuje władzę. Ambicja Makbeta i jego żony doprowadza do serii morderstw i zdrady, a końcowy tragiczny los bohaterów jest karą za ich czyny.

W „Juliuszu Cezarze” widzimy jak grupa senatorów, zaniepokojona rosnącą popularnością i władzą Juliusza Cezara, decyduje się go zabić. Mimo że Cezar zostaje zamordowany, jego śmierć nie przynosi oczekiwanego rezultatu, a jego przyjaciele i zwolennicy rządzą dalej.

W tych dziełach, Szekspir pokazuje jak ambicja, zdrada i chęć władzy mogą prowadzić do tragicznych konsekwencji dla bohaterów i ich otoczenia. Pokazuje także jak walka o władzę może przynieść katastrofalne skutki dla państwa i społeczeństwa.

Można powiedzieć, że Szekspir ukazuje w swoich dziełach, że

walka o władzę jest często nie tylko niebezpieczna, ale także beznadziejna. Wiele postaci, które walczą o władzę, kończy swoje życie w samotności i rozczarowaniu, tracąc wszystko co było dla nich ważne. Szekspir pokazuje również, że władza jest często iluzoryczna i że w rzeczywistości nie jest w stanie zapewnić szczęścia ani spełnienia.

Szekspir pokazuje także, jak walka o władzę może prowadzić do okrucieństwa i bezwzględności. Postaci takie jak Macbeth czy postaci z „Juliusza Cezara” są gotowe na zabicie swoich przyjaciół czy nawet krewnych, aby osiągnąć władzę.

Warto zauważyć, że Szekspir nie jest jednak przeciwny walkom o władzę, ale raczej ukazuje ich skutki i niebezpieczeństwa. Wiele jego dzieł jest przestrogą przed dążeniem do władzy za wszelką cenę.

Ogólnie rzecz biorąc, motyw walki o władzę jest ważnym elementem w twórczości Williama Szekspira, który ukazuje jak ambicja i chęć władzy mogą prowadzić do tragicznych konsekwencji dla jednostek i społeczeństwa. Jego dzieła są ważnym źródłem refleksji nad naturą władzy i jej konsekwencjami.

Druga wersja wypracowania

Motyw walki o władzę jest obecny w wielu dziełach Williama Szekspira i jest on ważnym elementem jego dramaturgii. Szekspir pokazuje różne oblicza walki o władzę, od ambicji i poświęcenia, po okrucieństwo i bezwzględność.

Jednym z najważniejszych przykładów walki o władzę jest „Makbet”. W tym dziele Szekspir ukazuje jak ambicja i chęć władzy mogą przysporzyć człowiekowi wiele cierpienia. Makbet i jego żona, którzy marzą o władzy, są gotowi na zabicie swoich przyjaciół czy nawet krewnych, aby osiągnąć swój cel. W

efekcie, ich ambicja i chęć władzy kończy się tragicznie – Makbet traci wszystko co było dla niego ważne i kończy swoje życie w samotności, a jego żona traci zdrowie psychiczne i umiera z rozpacz.

Innym ważnym przykładem jest „Juliusz Cezar”. W tym dziele Szekspir pokazuje jak walka o władzę może prowadzić do bezwzględności i okrucieństwa. Postaci takie jak Brutus czy Kasjusz, którzy walczą o władzę, są gotowi na zabicie swojego przywódcy, Juliusza Cezara, aby osiągnąć swój cel. W efekcie, ich walka o władzę kończy się tragicznie – Brutus traci przyjaciół i kończy swoje życie sam, a Kasjusz traci swoją pozycję i kończy swoje życie w rozpacz.

Szekspir pokazuje również, że władza jest często iluzoryczna i że w rzeczywistości nie jest w stanie zapewnić szczęścia ani spełnienia. Wiele postaci, które walczą o władzę, kończy swoje życie w samotności i rozczarowaniu, tracąc wszystko co było dla nich ważne.

Innym ważnym przykładem jest „Romeo i Julia”. W tym dziele Szekspir pokazuje, jak walka o władzę może prowadzić do konfliktu między rodzinami, a jak to konflikt może mieć tragiczne skutki dla miłośników. Romeo i Julia, którzy kochają się nawzajem, są ofiarami walki o władzę między ich rodzinami. Ich miłość kończy się tragicznie, ponieważ nie mogą być razem ze względu na konflikt między ich rodzinami.

Szekspir ukazuje również, jak walka o władzę może prowadzić do korupcji i braku moralności. W dziele „Henryk IV” widzimy jak postaci takie jak Falstaff i prince Hal korzystają z walki o władzę, by zdobyć bogactwo i władzę, kosztem innych.

Wniosek jest taki, że walka o władzę jest często iluzoryczna i że w rzeczywistości nie jest w stanie zapewnić szczęścia ani spełnienia. Szekspir pokazuje, że walka o władzę może prowadzić do bezwzględności, okrucieństwa, korupcji i braku moralności. Jego postaci, które walczą o władzę, często kończą

swoje życie w samotności i rozczarowaniu, tracąc wszystko co było dla nich ważne.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Czy ambicja ułatwia człowiekowi osiągnięcie zamierzonego celu? Rozważ problem, odwołując się do fragmentu Lałki Bolesława Prusa, całego utworu oraz do wybranego tekstu kultury

Czy ambicja ułatwia człowiekowi osiągnięcie zamierzonego celu?

Ambicja to cecha, która motywuje ludzi do podejmowania działań mających na celu realizację marzeń, zdobycie sukcesu lub osiągnięcie pozycji społecznej. Jest to siła napędzająca rozwój człowieka, która może prowadzić zarówno do wielkich osiągnięć, jak i do trudnych dylematów oraz rozczarowań. Często postrzegana jako kluczowy element sukcesu, ambicja ma jednak swoje ograniczenia i pułapki. Nie zawsze prowadzi do oczekiwanych rezultatów, a czasem staje się źródłem cierpienia lub niepowodzeń. Warto zastanowić się, jakie czynniki decydują

o tym, czy ambicja ułatwia osiągnięcie zamierzonych celów, czy też staje się przeszkodą. W literaturze i kulturze znajdziemy wiele przykładów, które ilustrują różne oblicza ambicji – zarówno jej pozytywne, jak i negatywne skutki. Szczególnie wyraźnie problem ten ukazuje się w „Lalce” Bolesława Prusa, gdzie bohaterowie reprezentują różne postawy wobec ambicji, a także w klasycznych tekstach, takich jak *Hamlet* Williama Szekspira.

Ambicja Wokulskiego – siła napędowa sukcesu i źródło cierpienia

W powieści Bolesława Prusa ambicja jest jedną z kluczowych cech Stanisława Wokulskiego, głównego bohatera. Jest to cecha, która wyróżnia go spośród innych postaci, nadając jego życiu dynamiczny i wyjątkowy charakter. Wokulski, mężczyzna o silnej woli i determinacji, dzięki ambicji zdobywa majątek oraz pozycję społeczną, które umożliwiają mu zbliżenie się do arystokratycznych kręgów, w których obraca się Izabela Łęcka. Jego ambicja ma swoje korzenie w osobistych doświadczeniach i młodzińskich aspiracjach – Wokulski od wczesnych lat dążył do tego, aby wyrwać się z biedy i zdobyć uznanie wśród ludzi, którzy wcześniej go lekceważyli. Dzięki ambicji podejmuje ryzykowne decyzje, takie jak udział w handlu zbrojeniami podczas wojny rosyjsko-tureckiej, co pozwala mu na zgromadzenie pokaźnego majątku. Jego determinacja sprawia, że staje się człowiekiem sukcesu, który nie tylko spełnia swoje marzenia o bogactwie, lecz także zyskuje szacunek w środowisku.

Jednak ambicja Wokulskiego, choć pomaga mu w osiągnięciu wielu celów, nie przynosi mu pełni szczęścia. Miłość do Izabeli Łęckiej, która staje się dla niego największym marzeniem i wyzwaniem, okazuje się być celem nierealnym. Arystokratka traktuje go instrumentalnie, gardząc jego mieszczańskim

pochodzeniem i widząc w nim jedynie środka do osiągnięcia własnych korzyści. Rozczarowanie tym związkiem sprawia, że Wokulski stopniowo traci wiarę w sens swoich dążeń. Jego ambicja, która początkowo wydawała się siłą twórczą, przeradza się w źródło cierpienia i frustracji. Ostatecznie prowadzi go na skraj załamania psychicznego i pozostawia w stanie wewnętrznego rozdarcia. Przykład Wokulskiego ukazuje, że ambicja może być motorem działania i rozwoju, ale jednocześnie może przekształcić się w źródło bólu, jeśli jest ukierunkowana na cele niemożliwe do osiągnięcia lub sprzeczne z rzeczywistością.

Ambicja Izabeli Łęckiej – iluzje i ograniczenia

Izabela Łęcka, postać wyraźnie kontrastująca z Wokulskim, również posiada swoje ambicje, jednak ich charakter i sposób realizacji są zupełnie inne. Łęcka, wychowana w świecie arystokracji, marzy przede wszystkim o zachowaniu swojej pozycji społecznej i luksusowego stylu życia. Jej ambicje mają charakter płytki i materialistyczny, co sprawia, że są one ograniczone do poszukiwania bogatego męża, który zapewni jej stabilność finansową i możliwość kontynuowania beztrudnego życia. Ambicja Izabeli nie jest związana z osobistym rozwojem ani realizacją głębszych celów, ale raczej z dążeniem do utrzymania status quo, które zapewnia jej komfort i poczucie wyższości nad innymi. Takie podejście do życia sprawia, że Izabela nie podejmuje żadnych działań, które mogłyby prowadzić do zmiany jej sytuacji, lecz jedynie czeka na odpowiedniego kandydata na męża.

Warto zauważyć, że ambicje Izabeli nie przynoszą jej oczekiwanych rezultatów. Choć wydaje się, że znajduje w Stanisławie Wokulskim idealnego kandydata na męża – człowieka bogatego, oddanego i gotowego spełniać jej kaprysy – to jednak

jej arystokratyczna duma i uprzedzenia nie pozwalają jej zaakceptować go jako równorzędnego partnera. Izabela nie dostrzega potencjału Wokulskiego, a jej ambicje pozostają niespełnione, prowadząc ją do stagnacji i rozczarowania. Przykład Łęckiej pokazuje, że ambicja ukierunkowana na cele nierealistyczne lub płytkie może stać się przeszkodą w życiu. Brak działania i bierne oczekiwanie na spełnienie marzeń sprawiają, że Izabela nie tylko nie osiąga sukcesu, ale także traci szansę na zmianę swojego życia. Jej historia podkreśla znaczenie świadomego podejścia do własnych aspiracji oraz gotowości do podejmowania wysiłku w ich realizacji.

Hamlet – ambicja jako źródło tragedii

Innym tekstem kultury, który w interesujący sposób ukazuje ambicję, jest tragedia *Hamlet* Williama Szekspira. W tym dramacie tytułowy bohater kieruje się ambicją zemsty za śmierć ojca, która staje się jego głównym celem życiowym. Ambicja Hamleta ma charakter moralny i wynika z poczucia obowiązku wobec zmarłego ojca, jednak z czasem przeradza się w obsesję, która zdominowuje całe jego życie. Hamlet nie potrafi znaleźć równowagi między swoimi ambicjami a realiami otaczającego go świata. Jego dążenie do zemsty prowadzi do licznych konfliktów z innymi postaciami, a także do narastającej samotności i wewnętrznego rozdarcia. Zamiast działać w sposób zdecydowany, Hamlet długo waha się, analizując sytuację i próbując znaleźć odpowiednie rozwiązanie, co sprawia, że jego ambicje stają się źródłem frustracji.

W miarę rozwoju fabuły ambicja Hamleta prowadzi do serii tragicznych wydarzeń, które pochłaniają życie zarówno jego bliskich, jak i jego samego. Śmierć Ofelii, konflikt z Laertesem, a w końcu jego własna śmierć są konsekwencjami działań wynikających z ambicji, które wymknęły się spod kontroli. Hamlet, choć działa w imię sprawiedliwości, nie

potrafi zapobiec destrukcyjnym skutkom swoich decyzji. Jego historia pokazuje, że ambicja, nawet jeśli opiera się na szlachetnych pobudkach, może prowadzić do katastrofy, jeśli nie jest zrównoważona rozsądkiem i rozwagą. Przykład Hamleta uwypukla potrzebę refleksji nad własnymi dążeniami oraz umiejętności radzenia sobie z emocjami, które często towarzyszą ambicji.

Psychologiczne spojrzenie na ambicję

Z perspektywy psychologicznej ambicja jest istotnym elementem ludzkiej natury, wpisującym się w piramidę potrzeb Masłowa. W hierarchii tej dążenie do samorealizacji zajmuje najwyższy poziom, odzwierciedlając ludzką potrzebę rozwijania swojego potencjału i osiągania celów wykraczających poza podstawowe potrzeby fizyczne i społeczne. Ambicja pozwala ludziom podejmować działania, które przyczyniają się do ich rozwoju osobistego, zawodowego i emocjonalnego. Jednak gdy ambicja jest nadmierna lub nieadekwatna do rzeczywistości, może prowadzić do frustracji, poczucia porażki i obniżenia jakości życia. Nadmierne ambicje mogą także wywoływać stres, zaburzenia relacji interpersonalnych oraz poczucie izolacji.

Kluczowym elementem zdrowej ambicji jest zdolność do wyznaczania realistycznych celów, które są zgodne z wartościami i możliwościami danej osoby. Ważne jest także, aby równoważyć ambicję z innymi aspektami życia, takimi jak relacje z bliskimi, odpoczynek czy rozwój duchowy. Psychologia podkreśla znaczenie umiejętności elastycznego dostosowywania swoich dążeń do zmieniających się okoliczności, co pozwala uniknąć negatywnych konsekwencji związanych z nadmiernym lub niewłaściwie ukierunkowanym dążeniem do sukcesu.

Podsumowanie

Ambicja to siła, która może ułatwiać człowiekowi osiągnięcie zamierzonych celów, pod warunkiem, że jest właściwie ukierunkowana i zrównoważona innymi potrzebami. Przykłady literackie, takie jak postacie Stanisława Wokulskiego, Izabeli Łęckiej czy Hamleta, pokazują różnorodne oblicza ambicji – zarówno jej potencjał do osiągania sukcesów, jak i jej destrukcyjne skutki. Ambicja sama w sobie nie jest ani dobra, ani zła; jej wartość zależy od tego, jak zostanie wykorzystana oraz jakie cele przyświecają jej realizacji. Warto więc zastanowić się nad własnymi ambicjami, aby uczynić z nich siłę napędową rozwoju, a nie źródło frustracji i ograniczeń. Refleksja nad własnymi dążeniami może pomóc w odnalezieniu równowagi między ambicją a innymi wartościami, które tworzą pełne i satysfakcjonujące życie.

Ważne jest także, by pamiętać, że ambicja nie działa w próżni – jej realizacja zależy od wielu czynników zewnętrznych, takich jak wsparcie społeczne, dostępne zasoby czy warunki, w których funkcjonujemy. Niezależnie od siły wewnętrznej motywacji, okoliczności mogą zarówno wspierać, jak i hamować rozwój ambicji. Dlatego kluczowe jest, aby oprócz wytrwałości i determinacji, rozwijać także elastyczność i umiejętność adaptacji do zmieniających się warunków. W ten sposób ambicja staje się narzędziem mądrego rozwoju, które pozwala człowiekowi nie tylko osiągać cele, ale także radzić sobie z wyzwaniami i wyciągać wnioski z ewentualnych niepowodzeń. Tylko wtedy ambicja może w pełni realizować swój potencjał jako siła napędowa ludzkiego życia.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Obecność archetypów heroicznych rycerzy (np. Herakles, Achilles, Roland), w filmie współczesnym

Wstęp

Przedstawienie terminu „literatura parenetyczna”, wyjaśnienie istoty i celu parenezy. Przedstawienie średniowiecznych utworów literackich, mających na celu ukazanie wzorców osobowych. Funkcjonowanie podań i legend opisujących chwalebne czyny rycerzy, sławiących ich dzielność i honor. Cechy pożądane przez średniowiecznego rycerza: honor, odwaga, męstwo, itp. Wprowadzenie terminu „adaptacja filmowa”. Przedstawienie współczesnych filmów, w których funkcjonuje motyw rycerza. Ukazanie podobieństw i różnic w ujęciu tematu przez utwory literackie i filmowe.

Rozwinięcie

1. Przełożenie średniowiecznego ideału rycerskiego na język filmowy.

- Funkcjonowanie we współczesnych dziełach tych samych, co w wiekach średnich cnot rycerskich (odwaga i dzielność) – na przykładzie filmów „Troja” i „Król Artur”. Ukazanie, że bohater dzisiejszych czasów ma wiele wspólnego z ideałem średniowiecza.
- Przywoływanie średniowiecznych legend – rozrywka czy współczesna pareneza? Kostium historyczny jako dzisiejsze zawołane moralizowanie.

2. Groteskowe ujęcie motywu etosu rycerskiego.

- Dzieło Cyrku Monty Pythona jako odmienna od innych reakcja na legendę arturiańską. Ukazanie różnych interpretacji legendy arturiańskiej – porównanie filmów „Król Artur” i „Monty Python i Święty Graal”
- Komediowe przedstawienie losów rycerzy Okrągłego Stołu, świadczące o dwudziestowiecznym dystansie wobec legend parenetycznych.
- Antywzór rycerza – bojaźliwy, groteskowy, walczący z kobietami. Satyryczne ujęcie legendy.

3. Omówienie filmów animowanych, skierowanych dla dzieci, przetwarzających średniowieczne legendy. Sztuka animacji służąca prezentowaniu historycznych realiów.

- Ukazanie funkcji przedstawiania najmłodszemu pokoleniu wzorów osobowych: funkcja pouczająca – przedstawianie historii, dawnych legend i podań, funkcja moralizatorska – ukazywanie zalet szlachetnego postępowania, wprowadzanie zasady „dobro zwycięża”.
- Epoka średniowieczna – inspiracją dla twórców dla dzieci. Postulat naiwnego odbiorcy dzieła jako reakcja na nieskomplikowane treści, które są niesione przez średniowieczne legendy.

4. Filmy sensacyjne przetwarzające wzorzec średniowiecznego rycerza.

- Detektyw, policjant, agent FBI jako wzorzec osobowy, posiadający te same cechy, co średniowieczny rycerz. Porównanie odważnego, ryzykującego życiem współczesnego bohatera i postaci ze średniowiecznych legend. Wskazanie na funkcjonowanie tego samego archetypu bohatera.
- Porównanie literatury parenetycznej z kinem akcji, służącym wyłącznie rozrywce. Brak moralizowania we współczesnym kinie, spowodowane zmianą dyskursu z odbiorcą dzieł sztuki.

Zakończenie

Zastanowienie się nad tzw. homogenizacją sztuki, czyli przenikaniem elementów kultury wysokiej (średniowiecznych legend) do popkultury, do jakiej należą omawiane w pracy filmy. Wskazanie na istnienie niezmiennego przez wieki wzorca osobowego, którego cechami osobowymi są szlachetność, odwaga, męstwo, szacunek dla kobiet, walczącego ze złem.

Obecność archetypów heroicznych rycerzy (np. Herakles, Achilles, Roland), w filmie współczesnym

Literatura średniowieczna obfitowała w utwory, których zadaniem było propagowanie określonego wzorca postaci. Świeckim wzorem bohatera był rycerz, człowiek obdarzony niezwykłymi przymiotami wojennymi oraz nieskałanym charakterem. Literatura parenetyczna, czyli ta, stawiająca wzory i pouczająca, jak żyć, ceniła przede wszystkim kunszt rycerski, odwagę, nieludzką siłę a także inne zalety: dążenie do doskonałości etycznej, dworność, zdolność do wielkiej i wiernej miłości.

Wielki rozwój epiki rycerskiej przyniósł tak znane dzieło jak francuska „Pieśń o Rolandzie” – utwór sławiący czyny i opiewający śmierć lennika króla Karola Wielkiego, „rycerza bez skazy”, Rolanda. Bohater pieśni, pełniący funkcję dowódcy straży tylnej zginął podczas legendarnego ataku Saracenów na wojsko Karola. Roland nade wszystko cenił swój honor, więc mimo przewagi liczebnej nieprzyjaciela, postanowił nie wzywać posiłków, lecz samemu stanąć do walki. Kontrowersje na temat postawy Rolanda są bezpodstawne, ponieważ honor w czasach współczesnych bohaterowi pieśni był wartością nadrzędną, ważniejszą od własnego życia i bezpieczeństwa przyjaciół. W świetle ówczesnych obyczajów i zasad postępowania, Roland zachował się w jedyny prawidłowy dla tamtych czasów sposób.

Oprócz francuskiej pieśni, należącej do typu epiki nazywanej „Chansons de geste”, czyli pieśni o czynach, krążyły po zachodniej Europie liczne wersje celtyckiej legendy o królu Arturze i jego rycerzach Okrągłego Stołu. Wojenne przygody bohaterskiej drużyny arturiańskiej przeplatały się z wątkami fantastycznymi, opowiadającymi o magicznej mocy Świętego Graala, niezwykłego kielicha, z którego, jak mówi legenda pił Chrystus podczas Ostatniej Wieczerzy. Najsłynniejszym i najdzielniejszym rycerzem drużyny króla Artura był Sir Lancelot, którego odwaga i zręczność w walce przyćmiły nawet czyny samego władcy. Legenda głosi, że Lancelot dołączył do grupy angielskiego króla po długim pojedynku z samym Arturem, podczas którego rycerz wydawał się być niepokonany, nawet zaklęty miecz Excalibur nie mógł przyczynić się do zwycięstwa przywódcy drużyny. Dzielność i siła Lancelota zostały docenione przez Artura i ten ostatni z radością pozwolił na przyłączenie rycerza do drużyny Okrągłego Stołu.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się wątki trojańskie, nawiązania do Eneidy, a także opowieści o wyprawach Aleksandra Macedońskiego. Poematy, pieśni, opowieści rycerskie chętnie wprowadzają motywy niezwykłych, fantastycznych przygód, wątki awanturniczo-przygodowe i miłosne. Popularnością cieszyły się romanse rycerskie (przykładem może być opowieść o Tristanie i Izoldzie). Bohaterowie historii o rycerzach poddawani byli różnym próbom, z których zawsze wychodzili zwycięsko. Nagrodą za ich dzielność, spryt i dobroć było zdobycie sławy, ręki ukochanej kobiety i przyjęcie do grona szlachetnych, wybranych rycerzy.

Wśród opowieści o przygodach rycerzy nie mogło zabraknąć mitu o dwunastu pracach wykonanych przez greckiego herosa, Heraklesa, zwanego też przez Rzymian Herkulesem. Opowieść o mitycznych dwunastu pracach, które miał wykonać heros, stała się podstawą do następnych licznych historii. Siła greckiego bohatera, a także jego odwaga i rozum rosły z każdym kolejnym opowiadaniem o przygodach Herkulesa.

Idealny rycerz był człowiekiem o surowych obyczajach. Nie przeszkadzało to jednak temu, by był szarmancki wobec dam i umiał zachować się na dworze. Dzięki ukazywaniu tak wspaniałych cech, literatura rycerska miała niewątpliwie dodatni wpływ na kształtowanie charakterów ówczesnej młodzieży. Nie tylko bowiem opiewała prawość, szlachetność, męstwo, lecz także ostrzegała przed zdradą i złym postępowaniem, za które prędzej czy później, ponoszono karę. Tak oto przedstawiał się rycerz średniowieczny, człowiek bez skazy, bez plam na honorze i bez pokus.

Świat średniowiecznych ideałów znalazł swe odbicie w filmie końca przełomu dwudziestego i dwudziestego pierwszego wieku. Archetyp odważnego, żądnego przygód bohatera odzwierciedla w filmie współczesnym to, za czym tęsknią kinowi widzowie: męstwo, zwycięstwo dobra nad złem, szlachetność, uprzejmość wobec płci pięknej. Kino w naszych czasach przywołuje historie, na których zasadza się kultura Zachodu. Powrót do tematyki rycerskiej zaowocował wielością produkcji filmów historycznych i kostiumowych, w których fabuła nawiązywała do legend średniowiecznych. Przykładem tego typu utworów może być dzieło Wolfganga Petersena znane pod polskim tytułem „Troja” lub film w reżyserii Antoine Fuqua pod tytułem „Król Artur”.

Fabuła filmu Petersena opiera się na micie greckim, tym samym, z którego korzystał Homer. Młody książę Troi porywa królową Sparty – Helenę. Wściekły król Sparty prosi swojego brata Menelaosa, aby wyruszył wraz z nim i pomógł mu odzyskać żonę. Wielki król Menelaos nawet nie myśli o tym, aby ratować znieważony honor brata, pragnie podbić Troję. Niestety żeby zdobyć Troję w wojnie musi walczyć po stronie Greków wojownik, arcywojownik Achilles. Tenże bohater gardzi Menelaosem. Po namowach Odyseusza Achilles wyrusza na wojnę, z której nie ma wrócić, ale jego imię ma przetrwać tysiące lat. W rolę bohatera filmowego wcielił się pierwszy amant Hollywoodu, Brad Pitt, który naprawdę dobrze wywiązał się z powierzonych mu ról, wyglądał wspaniale, rewelacyjnie walczył, i w sposób

bardzo dobry odgrywał role dramatyczne. Plotka filmowa głosi, że aktor przed realizacją filmu musiał przejść roczny trening sprawności. Reżyser mówiąc o powodach tak drastycznego sposobu przygotowania do roli powiedział, że aktor, który wciela się w rolę wzorcowego rycerza musi nie tylko walczyć jak artysta, ale także wyglądać jak Bóg. Jak widać na tym przykładzie archetyp rycerza zakłada nie tylko zręczność, ale także piękno fizyczne wojownika.

Podobne wartości przekazuje film z 2003 roku pt. „Król Artur”. Odwołanie się do historycznych realiów nie jest najważniejszą funkcją dzieła. Twórcy filmu pragnęli przede wszystkim ukazać widowiskowy spektakl, podczas którego niepoślednią rolę odgrywają sceny batalistyczne. Męstwo rycerzy Okrągłego Stołu ukazane jest podczas obrazów walki. Siła, odwaga i waleczność herosów, przedstawione w filmie, stanowią dla widzów rozrywkę, której trudno szukać poza salą kinową. Przywoływanie archetypów heroicznego rycerza jest dla współczesnego odbiorcy wyłącznie rozrywką – filmy o rycerzach nie mają wartości parenetycznych. Choć kostium historyczny może skrywać treści moralizatorskie, to jednak widz w kinie nie poszukuje w dziele filmowym drogi postępowania, lecz li i wyłącznie czystej zabawy. Pouczenie, zawarte w filmie, zostaje przyćmione przez spektakularne efekty, monumentalne sceny batalistyczne, zawikłane dzieje osobiste bohaterów filmów historycznych. Ukazanie rycerskiego wzorca osobowego w filmach kostiumowych służy zatem innemu celowi, niż było to w dawnych epokach – nie nauce prawidłowego zachowania poprzez wzorce osobowe, ale odprężeniu psychicznemu widza.

Innym typem dzieł kinowych, w których łatwo można się dopatrzeć motywu bohatera-rycerza są popularne w obecnych czasach filmy sensacyjne. Dzisiejszy detektyw, policjant, oficer służb śledczych zastąpił rycerza w lśniącej zbroi, jednak funkcja, jaką pełnił bohater średniowiecznych pieśni parenetycznych została taka sama. Schemat walki dobra ze złem powielany jest w niemal każdym dziele sensacyjnym, również

cechy charakteru średniowiecznego rycerza przekładają się na osobowość współczesnego bohatera filmów akcji. Klasycznym przykładem jest seria filmów o przygodach amerykańskiego agenta 007, Jamesa Bonda. Filmowa postać agenta Jamesa Bonda jest egzemplifikacją funkcjonowania w naszych czasach niezmiennego archetypu rycerza: szlachetnego, nieustraszonego, szarmanckiego wobec dam, igrającego ze śmiercią bohatera.

Znana każdemu wielbicielowi kina sensacji „Szkłana pułapka” w reżyserii Johna McTiernana wpisuje się w nurt filmów zawierających archetyp rycerza – główny bohater tegoż dzieła, w którego rolę wcielił się znany amerykański aktor, Bruce Willis, w najdrobniejszych szczegółach przypomina rycerza z pieśni doby średniowiecza. Gdy dowiaduje się o zagrożeniu życia swej żony ryzykuje własnym życiem, by uratować ukochaną. Pokonuje kolejne trudności, aby w końcu zapobiec tragedii. Każda następna pułapka terrorystów zostaje bezpiecznie przezwyciężona przez dzielnego Johna McLeana, głównego bohatera filmu. Nie przypadkiem jest on z zawodu policjantem, jak już zostało wspomniane przeze mnie wcześniej – to właśnie ludzie reprezentujący prawo są utożsamiani z rycerzami. Siła mięśni, podziwiana w średniowieczu została zastąpiona przez potęgę umysłu. Tylko dzięki swemu sprytowi bohaterowi „Szkłanej pułapki” udaje się wybawić zakładników więzionych przez gangsterów i ująć samemu z życiem. Nieustanne ryzyko nieodłącznie towarzyszyła podziwianym w pieśniach średniowiecza rycerzom, ten element rycerskiego życia jest uwieczniony także w filmie McTiernana. Dowodzą tego kolejne części „Szkłanej pułapki”, w których policjant McLean zostaje poddany kolejnym niebezpiecznym próbom. Bohaterstwo i odwaga pozwalają współczesnemu herosowi pokonać każdą trudność. Oprócz męstwa główną postać serii „Szkłanych pułapek” charakteryzuje ciepło, opiekuńczość i upodobanie rodzinnego ogniska. Pierwsza scena filmu ukazuje policjanta, trzymającego w objęciach wielkiego pluszowego misia. Maskotka przeznaczona jest oczywiście dla córki dwudziestowiecznego rycerza.

Herkules naszych czasów jest romantyczny i sentymentalny. Ma tak właśnie jak McLean troszczyć się o słabszych, ratować kobiety w zagrożeniu i stać na straży, w nowym kinie akcji bardziej liczą się bowiem przymioty ducha niż ciała. Bruce Willis wartości rodzinnych. Nowy heros rzadziej zrzuca odzienie wierzchnie, by pokazać piękną muskulaturę ukazany jest jako zmęczony, nieogolony po bezsennej nocy mężczyzna. Jednak jego przymioty ducha rekompensują niedoskonałości ciała i pozwalają zapomnieć o niedostatkach muskulatury bohatera.

Podobnie dzieje się w kultowym już dziś filmie Martina Scorsesae'a pt. „Taksówkarz”. Grający główną rolę Robert de Niro nie odznacza się nadzwyczajnymi cielesnymi przymiotami, jednakże jego dobroć serca i wrażliwość na los nastoletniej prostytutki, zmieniają go w oczach widzów w nadzwyczajnego herosa. Były żołnierz, bohater z Wietnamu, podczas swej pracy taksówkarza poznaje ciemne oblicze Nowego Jorku. Bohater postanawia oczyścić miasto z wszelkiego zła, myśl ta staje się jego obsesją. Nabywa w nielegalny sposób broń i szuka okazji by stanąć do walki z przestępcami. Sam jeden rozprawia się z szajką złoczyńców i wybawia od tragicznego losu dwunastoletnią Iris. Jego czyn zyskuje uznanie w oczach kochanej przez taksówkarza kobiety. Sława bohatera i miłość ukochanej wynagradzają Travisowi – tytułowemu taksówkarzowi – rany, które bohater odniósł podczas swej misji.

Kolejnymi hitami kinowymi, które wykorzystały archetyp rycerza były filmy, przedstawiające przygody Supermana lub Batmana – każdego z tych bohaterów śmiało można zaliczyć do wojowników o dobro i prawdę, dwornych, szlachetnych, walczących z zachowaniem wszelkich prawideł rycerskiej sztuki bojowej. Element fantastyki towarzyszący historiom o obu bohaterach pozwala twórcom filmów na pokazanie ich nieludzkiej siły, męstwa i nadzwyczajnych umiejętności walecznych. Tak, jak było to w przypadku średniowiecznej literatury parenetycznej, współcześni herosi posiadają wyolbrzymione przymioty ciała i ducha. Tytułowy Superman jest na co dzień niepozornym

mężczyzną, nieśmiałym i pełnym kompleksów. W ukryciu kocha swą współpracowniczkę, jednak wstyd nie pozwala mu nawet do niej podejść. Dopiero wiadomość o zagrożeniu powoduje, że Superman zrzuca przebranie dziennikarzyny, Clarka Kenta i w czerwono-niebieskim stroju herosa wyrusza, by stawić czoła niebezpieczeństwu. Nieprzypadkowo trykot, w jaki ubrany jest Superman ma barwy amerykańskiej flagi – patriotyzm i miłość do ojczystej Ameryki jest jedną z przyczyn, dla których widzowie tak pokochali bohatera filmu Richarda Donnera. Superman niczym Roland z francuskiej opowieści o rycerzu Karola Wielkiego jest lojalny wobec swojej ojczyzny, kocha ją jak matkę i potrafi dla niej poświęcić wszystko. Superbohater wykreowany jest na człowieka ze stali, szybszego od pocisku i silniejszego od lokomotywy, ale także o wrażliwym, współczującym sercu. Superman stał się prototypem współczesnego rycerza, ryzykującego własnym życiem, aby ratować ludzkość.

Kolejnym herosem stał się Batman, człowiek, kryjący się za maską nietoperza. Ten, w przeciwieństwie od Supermana posługuje się w swojej misji najnowszymi osiągnięciami techniki: jego samochód jest superszybki i wyposażony w nadzwyczajne wynalazki, służące pomocą w tropieniu złoczyńców. W ciągu dnia odgrywa rolę zblazowanego milionera Bruce'a Wayne'a, a informacje o złoczyńcach zdobywa od komisarza policji Jamesa Gordona. W przeciwieństwie do poczciwego Kenta ma do wyrównania własne rachunki: gdy był małym chłopcem, widział, jak po seansie filmowym zamordowano jego rodziców. Wayne jest zwykłym śmiertelnikiem, uderza w zbrodniarzy z ukrycia nocą, a nie jak jego starszy kolega za dnia. Walka z przestępcami stała się zadaniem współczesnego rycerza, bohaterów „Szkłanej pułapki”, przygód Supermana czy Batmana łączy umiłowanie zasad prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie i postępowanie zgodnie z literą prawa. Choć ostatni z opisywanych bohaterów, w których odnajdujemy archetyp herosa, często balansuje na granicy prawa, to jednak jego działania mają na celu oczyszczenie świata ze wszelkiego zła.

Tak, jak nieodłącznymi atrybutami herosa i rycerza był jego wierny rumak, często również posiadający nadzwyczajne zdolności, w filmie współczesnym rolę oznaki rycerstwa pełni superszybki samochód, dzięki któremu bohater kina może dostać się w centrum niebezpieczeństwa. Miecz, który był wiernym przyjacielem rycerza w średniowieczu został zastąpiony nowoczesnymi rodzajami broni, które zdolne są powalić nieprzyjaciela nawet z dużej odległości. Broń współczesnego bohatera stanowi o jego męskości, dzielności, ale także o jego roztropności. Heros dwudziestego pierwszego wieku nigdy nie użyje swego rewolweru przeciwko bezbronnemu, lecz jeśli celem jest uwolnienie współczesnej branki lub oczyszczenie świata ze zła, to heros nie zawaha się wystrzelić. Posiadanie broni stawia bohatera filmów w szereg szlachetnych wojowników, których kinowymi pierwowzorami byli westernowi kowboje. Taksówkarz z filmu Scorsese'a po zakupieniu różnego rodzaju rewolwerów zmienia się w pewnego siebie herosa, niezdecydowanie i wstydliwość znikają bezpowrotnie. Atrybuty rycerskie potrafią przemienić niepozornego taksówkarza w groźnego mściciela.

Kolejnym modelem bohatera, w którym można dopatrzeć się cech rycerza jest wzorzec szlachetnego, wrażliwego i oddanego całym sercem swej wybrance mężczyzny. Leonardo di Caprio, który zagrał Jacka Dawsona – głównego bohatera w ostatniej wersji „Titanica” znakomicie wpisuje się w ten typ współczesnego rycerza. Ubogi i niewykształcony chłopiec, w chwili zagrożenia swej ukochanej, potrafi zachować się rycersko i poświęcić swe życie dla miłości. Olbrzymi sukces filmu i zwracająca uwagę gra di Caprio sprawiły, że młody aktor utożsamiany jest z rolą, w jaką wcielił się w filmie Jamesa Camerona. Miłość do szlachetnie urodzonej, pięknej kobiety była niejako obowiązkiem rycerza. Mimo awanturniczego życia, jakie wiódł legendarny heros, każda wyprawa podejmowana była z myślą o swej kochance. Śmierć w chwale była wymarzoną przez rycerzy sposobem odejścia ze świata, zatem zamarznięcie w oceanie Jacka Dawsona, do ostatniej chwili podtrzymującego tratwę swej

ukochanej, było jak najbardziej stosownym sposobem zakończenia życia bohatera filmowego. Bożyszcze kobiet na całym świecie, Leonardo di Caprio, był odpowiednim kandydatem do roli dwudziestowiecznego rycerza-kochanka. Marzycielskie spojrzenie, muskularne ciało i delikatny sposób bycia ułatwiły aktorowi wcielenie się w kreację rycerskiego i podziwianego przez rzesze widzów – Jacka. Okazuje się, że współczesny heros nie musi być nieludzko silny i potężny, nie zawsze musi walczyć z gromadą nieprzyjaciół, by zdobyć sławę i miłość. Na przełomie dwudziestego i dwudziestego pierwszego wieku wystarczy do tego odwaga cywilna, szlachetność, grzeczność wobec kobiet i oczywiście tragiczna śmierć rycerza.

Archetyp rycerza z łatwością wpisuje się w fabułę bajek, ponieważ jego cechy osobowościowe znakomicie oddają te wartości, które autorzy dzieł pragną wpoić najmłodszym widzom. Powstały w 1997 roku animowany film pt. „Herkules” z jeszcze większą dokładnością oddaje motyw rycerza. Jest to film animowany, nawiązujący swą treścią do mitologii greckiej. Obdarzony nadludzką siłą młody śmiertelnik imieniem Herkules pragnął udowodnić swojemu ojcu, wielkiemu bogowi Zeusowi, że jest prawdziwym bohaterem. Razem z przyjaciółmi (Pegazem – latającym koniem oraz Philem – osobistym trenerem) padł ofiarą podstępny śmiesznego, porywczego łajdaka Hadesa, którego intrygi miały na celu przejęcie władzy na górze Olimp. Herkules musiał dokonać wyboru między swą legendarną siłą, a wielką miłością do Megaiy – pięknej Greczynki. Herkules przekonał się, że w życiu nie liczy się siła mięśni, lecz siła uczuć. Dzięki tej wiedzy ocalił Olimp i został ogłoszony bohaterem. Rycerskie zachowania ukazane są też w świecie zwierząt: klasyczna już dziś bajka pod tytułem „Król Lew” przekazuje wartości uznawane w średniowiecznych pieśniach za atrybuty rycerza: odwagę, męstwo, dzielność, siłę i fizyczną. Filmy dla dzieci są specyficzną formą kinowego dzieła. Przekazywanie wartości, które uosabiane są w legendarnym rycerzu ma cele wychowawcze i moralizatorskie.

Sukces kinowy animowanego „Shreka” w głównej mierze spowodowany jest obecnością w bajce szlachetnego, choć brzydkiego ogra, który niczym średniowieczny rycerz wyrusza, by ratować z uwięzienia piękną księżniczkę Fionę. „Shrek” całą swą fabułą nawiązuje do średniowiecznych opowieści o przygodach rycerzy. Miłość między rycerzem a jego wybranką, która jest jednym z głównych tematów bajki była często przetwarzana w romansach rycerskich. W takich utworach dzieje zakochanego rycerza przeplatają się z opisami wypraw i bojów, w których bohater bierze udział. Filmy przeznaczone dla dzieci często posługują się utartymi schematami, w których zło zostaje pokonane przez nieskazitelne dobro, miłość zwycięża wszelkie przeszkody, a szlachetny bohater zostaje nagrodzony za swoje postępowanie. W przypadku Shreka jest nieco inaczej, ponieważ cechy rycerza prezentuje wyjątkowo obrzydliwy stwór. Oprócz zasady głoszącej zwycięstwo dobra nad złem, film zawiera morał, który można skwitować hasłem: nie wszystko złoto, co się świeci – nawet brzydki ogr może być może być tak dzielny i szlachetny jak prawdziwy rycerz. Nagrodą dla rycerskiego potwora była ręka ślicznej księżniczki, która pod wpływem miłości do swego wybranka sama zmienia się w ogrzycę o pokracznych ruchach i zielonym ciele.

Epoka średniowiecza i antyku przedstawiała nieskomplikowane, czarno-białe ujęcie rzeczywistości. Pozytywny bohater posiadał wyłącznie jasne cechy charakteru, zaś nieprzyjaciół nosił piętno zbrodniarza. Naiwny odbiorca, jakim jest najmłodszy widz, jest wymarzonym celem dla treści, niesionych przez bajki. Funkcja wychowawcza i parenetyczna, jaką spełniały opowieści rycerskie i historie o mitycznych herosach, znalazła swoje miejsce w baśniowych filmach animowanych. Zasada, mówiąca o zwycięstwie dobra nad złem, ukazana w bajkach, uczy młodego widza poprawnego zachowania się w rzeczywistości. Moralizatorstwo, ukryte w historiach o zwierzętach i fantastycznych stworach, odbierane jest we właściwy sposób przez adresatów opowieści. Inspirująca twórców filmów dla dzieci, epoka średniowiecza uczyła takich cnót jak: odwaga

cywilna, męstwo, sprawiedliwość i honor. Młodzi widzowie z łatwością chłoną treści etyczne, zawarte w bajkach o Shreku, Herkulesie czy małym lwiątku, Simbie.

Zupełnie odmienne ujęcie motywu herosa można odnaleźć w filmie produkcji Cyrku Monty Pythona pt. „Monty Python i Święty Graal”. Satyryczna interpretacja legendy arturiańskiej stanowi świeże spojrzenie na przetwarzane od wieków opowieści celtyckie. Legendarny wątek stanowi tu pretekst do ukazania widzom zupełnie nowego oblicza wczesnego średniowiecza. Nie jest to okres wielkich bitew, męźnych rycerzy z zasadami, pięknych księżniczek, lecz ponura, zacofana i absurdałna rzeczywistość, gdzie świętą relikwią może być Święty Granat Ręczny z Antiochii. Średniowieczna Anglia widziana oczyma komików Monty Pythona ma dość niecodziennych mieszkańców. Można tam spotkać na przykład: niezwykle upartego Czarnego Rycerza, osobliwą bestię mieszkającą w jaskini, gadatliwego rycerza o trzech głowach, ekscentrycznego czarnoksiężnika, niesłychanie groźnych Rycerzy Którzy-Mówią-Ni, a także... całkiem współczesny oddział policji.

Sam Artur i jego rycerze nie są pozbawieni wad – według legendy waleczni, rozważni i sprawiedliwi – w wersji Monty Pythona są tchórzliwi, nerwowi i nie grzeszą mądrością, a brak koni rekompensują wykonywaniem żałosnych podskoków, którym towarzyszy dźwięk imitujący stukot końskich kopyt. Ironia twórców współczesnej wersji legendy o rycerzach Okrągłego Stołu świadczy o dystansie, który dzieli ludzi dwudziestego wieku i średniowiecznych bजारzy. Legendy, które w dawnych wiekach przyjmowane były z bezgraniczną wiarą, dziś w słuchaczach i widzach filmowych wzbudzają jedynie uśmiech. Niebezpieczeństwa, które czyhają na „bohaterskich” wojowników króla Artura są źródłem śmiechu widzów, ponieważ zagrożenie jest tylko wyimaginowane. Antywzór rycerza: bojaźliwy, groteskowy i walczący z budzącymi grozę kobietami, jest przykładem współczesnego spojrzenia na historię. Heros z antyku dziś przedstawiany jest jako nieudacznik, nieustraszony

rycerz ze średniowiecza w naszych czasach jest człowiekiem, bojącym się własnego cienia. Taki model przedstawiania archetypu heroicznego rycerza budzi zdziwienie i śmiech.

Coraz popularniejszym rodzajem filmowym, wykorzystującym archetyp szlachetnego wojownika, walczącego ze złem, jest japońska manga. Produkowana przy użyciu najwyższej klasy techniki komputerowej animowana sztuka filmowa przedstawia kolejnych bohaterów z charakterystycznymi japońskimi narzędziami walki. Oprócz wojowniczości i odwagi, bohaterowie popularnych japońskich opowieści odznaczają się rycerskością, sprawiedliwością i dobrocią. Jednak wadą tego rodzaju filmów jest wyjątkowa brutalność obrazowania i zaburzona hierarchia wartości, której oznaką jest częste zwycięstwo silniejszych, choć niesprawiedliwych nieprzyjaciół. Znakiem dzisiejszych czasów jest to, że coraz częściej rolę rycerza, walczącego z przestępcami przejmuje kobieta. Chociaż motyw przebrania kobiety za rycerza funkcjonował już we wcześniejszych epokach, to jednak w dzisiejszych dziełach filmowych kobieta-rycerz nie ukrywa się za maską mężczyzny, lecz nawet podkreśla swą płęć np. ubiorem lub kobiecym zachowaniem.

Archetyp herosa w dzisiejszych czasach nie uległ zatarciu, ale przeformułował się radykalnie. Cechy średniowiecznego rycerza często są ukazane w dzisiejszym filmie jako skutek działania magii lub innych nadzwyczajnych sił. Osobistą zasługą współczesnego herosa jest jedynie jego grzeczność wobec dam, wytworność i galanteria. Utwory o dzisiejszych rycerzach przeniknięte są atmosferą baśniowości i fantastyki. Filmy sensacyjne, których akcja dzieje się we współczesnych czasach zawierają także pierwiastek irrealizmu – podobnie, jak w pieśniach średniowiecznych do obrazowania bohaterów używano hiperboli poetyckiej.

Przenikanie elitarniej sztuki do kultury masowej, a świadczy o tym wykorzystywanie bohatera średniowiecznych pieśni w dziełach popkulturowych, zastanawia i budzi pewne obawy. Homogenizacja sztuki, czyli zawłaszczanie wysokiej kultury

przez kulturę popularną, grozi bowiem utratą statusu przez dzieła sztuki. Heroiczny rycerz stał się ikoną kultury niskiej, wykorzystywaną w dziełach popularnych, filmach reklamowych i utworach służących wyłącznie rozrywce. Nieuchronnie zbliża się chwila, gdy człowiek będzie znał bohaterów średniowiecznych legend tylko z filmów historycznych lub animowanych bajek.

Bibliografia

Literatura podmiotu:

1. Anonim, Pieśń o Rolandzie
2. Jan Paradowski, Mitologia: mit o dwunastu pracach Herkulesa
3. Homer, Iliada
4. Anonim, O rycerzach okrągłego stołu

Filmy:

1. „Herkules” reż. John Musker
2. „Troja” reż. Wolfgang Petersen
3. „Monty Python i Św. Graal” reż. Terry Gillian, Terry Jones
4. „Król Artur” reż. Antoine Fuqua
5. „Szkłana pułapka”

Literatura przedmiotu:

1. Czyż Antoni, Władza marzeń: studia o wyobraźni i tekstach, Bydgoszcz 1997
2. Gwóźdź Andrzej, Obrazy i rzeczy, film między mediami, Kraków 1997
3. Giżycki Marcin, Nie tylko Disney, rzecz o filmie animowanym, Warszawa 2000
4. Człowiek z ekranu, z antropologii postaci filmowej red. Mariola Jankun-Dopartowa i Mirosław Przyłipiak, Kraków 1996
5. Film i kultura współczesna, red. Janusz Plisiecki, Lublin 1996 Artykuły:

6. Marta Landau, Słōń trojański „Polityka” nr 24/2004
7. Agnieszka Krzemieńska, Wszyscy jesteŝmy Trojanami, „Polityka” 15/2004
8. Zdzisław Pietrasik, Trzynasta praca Herkulesa, „Polityka” 21/1999

Materiały pomocne w prezentacji tematu:

- a) Anonim Dzieje Tristana i Izoldy
- b) Ryciny przedstawiające średniowiecznego rycerza
- c) Fragmenty omawianych filmów („Herkules”, „Troja”, „Monty Python i Św. Graal”, „Król Artur”)
- d) Fragmenty filmów nie omawianych szeroko w pracy: „Gwiezdne wojny”, „Terminator”, „Shrek” (alternatywne obrazy fantastycznych i baśniowych rycerzy)

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Patriotyzm w staropolskiej literaturze

Literatura wyrasta z doświadczeń i aspiracji ludzkości. Jej autorzy starają się przekazać czytelnikowi pewne prawdy moralne, społeczne i ludzkie, aby wypełniać swoją misję wobec społeczeństwa. Zadaniem literatury jest kształtowanie postaw czytelników, zwracanie ich uwagi na ważne kwestie. Dzieła literackie to konkretne osoby o różnych doświadczeniach życiowych, wiedzy i indywidualnej wrażliwości. Czytelnik często widzi w tekście literackim odpowiedzi na pytania i

wątpliwości.

Człowiek jest częścią wspólnoty, dlatego literatura odgrywa ogromną rolę nie tylko w życiu jednostki, ale przede wszystkim w życiu narodu. Służba Ojczyźnie, troska o jej dobro i przyszłość od najdawniejszych czasów była najwyższą kategorią polskiej świadomości narodowej. Już pierwsi kronikarze polscy znajdowali przede wszystkim przykłady patriotyzmu w działalności królów. Poezja polska od urodzenia wyrażała uczucia patriotyczne i gloryfikowała wielopłaszczyznową służbę Ojczyźnie. Od wieków cytowano Kochanowskiego, że wolność ojczyzny „otwiera drogę do nieba” ludziom, którzy mają na uwadze dobro wspólne. Przemiany, jakie zaszły w Polsce w XV i XVI wieku, zmusiły szlachtę do większej świadomości swojej roli w państwie, pozwalając na zdobycie ważnych przywilejów i odpowiedzialności. Dlatego w literaturze renesansu obok tendencji humanistycznych związanych z duchem epoki pojawia się myśl obywatelska, głęboka troska o losy Ojczyzny. Pod koniec „Krótkiego Przesłuchania” K. Rej przedstawił Rzeczpospolitą Obojga Narodów, która narzeka na swój los, zaniedbywana przez tych, którzy dobrze w niej żyją. Dobry czytelnik, mówi Rej, to taki, który „przynosi pokój na ziemi”. Był bardzo stanowczy w swoim oddaniu służbie publicznej.

Andrzej Frycz Modrzewski, znakomity dziennikarz, przedstawił zasady życia społecznego, politycznego, religijnego i moralnego w swoim dziele „O poprawie Rzeczypospolitej”. Za podstawę państwa uważał praworządność, prawo w pełni rządzone dobrem wspólnym. Długotrwałe istnienie państwa musi być budowane z korzyścią dla wszystkich państw. Frycz-Modrzewski i inni rozmawiali ze szlachtą w imię rozsądku, w imię sprawiedliwości. Ksiądz i mnich Piotr Skarga postanowił działać na rzecz religii, wstrząsnąć sumieniem, pokazać, że zachowanie szlachty jest nie tylko zgubne, ale i grzeszne. W „Kazaniach sejmowych” opowiada o „sześciu szkodliwych chorobach” RP, które świadczą o jej rychłej śmierci. Spełniły się złośliwe przepowiednie niespokojnego patrioty.

Największy poeta renesansu – Jan Kochanowski – autor wielu pieśni, fraszek, pociągów i tragedii pod jego głową. Odprawa greckich posłów, takich jak Ray, zawierała sugestie dotyczące postaw wobec życia. Tematyka jego prac jest niezwykle obszerna; od porad zdrowotnych po kwestie polityczne. Swoje uwagi o obowiązku służby Ojczyźnie poeta wyraził w „Pieśni o spustoszeniu Podola przez Tatarów”. Za swoją największą cnotę uważał miłość ojczyzny.

Głęboką troskę o przyszłość Polski widać w słowach Ulissesa z „Odprawy posłów greckich”: „O królestwo rozwiążte i nieuchronną śmierć, gdzie nie liczy się ani prawo, ani sprawiedliwość”. Kłótniwy sejm trojański, rządzony prywatnością, skorumpowany, upodabniał poetę do Sejmu polskiego. Alexander dociera do Troi i naraża ją na niebezpieczeństwo. Antenor jest prawdziwym patriotą, ale jego starania o ratowanie ojczyzny są daremne w obliczu głupoty i egoizmu szlachty w ogóle. XVI-wieczni dziennikarze i poeci ostrzegali przed niebezpieczeństwami, jakie mogą zagrażać państwu, i wskazywali na konieczność podporządkowania życia prywatnego społeczeństwu.

W XVII wieku szlachta straciła z oczu losy państwa, dbała przede wszystkim o sprawy osobiste, zabiegała o przywileje dla swojego kraju. Sytuacja w kraju staje się coraz bardziej dramatyczna. Wojny toczyły się nie tylko na granicach kraju, ale także przenikały w głąb kraju. Były też ostre wewnętrzne sprzeczności polityczne. Wzrósł wyzysk mas chłopskich, po którym nastąpił upadek gospodarczy miast. Gdy klęski spadły na Rzeczpospolitą Obojga Narodów, zaczęły podnosić się głosy wyrażające troskę o przyszłość kraju. Współcześni pisarze krytykujący system wykazali się nie tylko postawą obywatelską, ale także odwagą w postawie szlachty, niezwykle wrażliwej na próby zmiany systemu.

Wacław Potocki, autor poematu rycerskiego i zbioru krótkich wierszy, dostrzegł mankamenty życia prywatnego i publicznego. W swoich pracach potępia łapownictwo w Sejmie i Sejmie,

anarchię i złotą wolność, a także ucisk chłopstwa. Wszystkie swoje patriotyczne smutki Potocki zebrał w satyrze „Czuć! Stary pies szczeka. Złodzieje i rabusie kradnący w Polsce to nie tylko źli sąsiedzi niszczący granice, ale i domowi: ciemężyciele chłopów, panowie i urzędnicy, niesprawiedliwi sędziowie Szczeka na nich stary pies, poeta.

Ukradnij biały orzeł! Dbaj o siebie, Lach! – z takim apelem poeta apeluje do rodaków. Wiersz zatytułowany „Pospolite Mobilenie” pełen jest gorzkiej ironii, krytyki lenistwa, kobiecości, egoizmu i szlacheckiej arogancji. W wojnie chocimskiej Potocki skarży się, że jego bracia są tracąc ducha rycerskiego, że nie kochają ojczyzny tak bardzo, jak swoich przodków, dlatego przypomina to cnotę i odwagę dawnych rycerzy. Prawdziwy upadek i zacofanie społeczeństwa odnotowano w pierwszej połowie XVIII wieku. Ale potem, w okresie największego upadku zaczęły pojawiać się głosy domagające się korekty błędów w polskim systemie. Stanisław Konarski wniósł wielki wkład w edukację, życie polityczne i kulturalne. W dziele „O skutecznej sowieckiej drodze” krytykował i wyszydzał praktykę rozbijania Sejmu. Prasa stała się jednym z narzędzi walki z sarmackim stylem życia i przywilejami, „złotą wolnością” szlachty, ignorancji i zacofania. Prawie wszyscy wielcy pisarze i bohaterowie współpracowali z magazynem Monitor.

Twórczość Ignacego Krasickiego odegrała ważną rolę w walce z ignorancją i zacofaniem. Główną ideą jego pracy była edukacja i wychowanie jego narodu. Książkę polskich poetów krytykował negatywne aspekty ludzkiego życia głównie w satyrach i baśniach. W satyrach „Do króla” i „Zepsuty świat” sprowadził anarchię i figlarność, prywatność i zdradę, pogardę dla władzy i osoby królewskiej. Wzywał do silnej siły, harmonii i jedności ludzi. W Żonach modnych nauczał, że „modny” podział obyczajów był również przyczyną upadku społeczeństwa. Domagał się szacunku dla dobrych, mądrych tradycji i prawdziwego postępu.

Oprócz krytyki podał też przykład szlachcica, który dba o losy narodu i wiernie wypełnia swoje obowiązki. W powieści „Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki” i w „Monahomahii” ukazywał i wyśmiewał poetę wszystkie mankamenty czasów saskich: ignorancję, przesady, wręcz szczerłość, lenistwo i pijaństwo. Ten werset bardzo pomógł początkom KEN. I. Krasiński zachęcał do edukacji i uważał ignorancję za główne źródło niemoralności.

Po okresie krytyki nadszedł czas, aby kraj otrzymał nową koncepcję polityczną i społeczną. Sprawa stała się tym pilniejsza, że w 1788 r. Sejm rozpoczął prace reformatorskie. Z poglądami konserwatystów czynnie walczył znany pisarz i poeta Julian Ursyn Niemcewicz, poseł na Sejm Czteroletni. W komedii Powrót pośła wyśmiewał zacofaną szlachtę i przekonywał, że osobiste interesy zawsze powinny ustępować dobru Rzeczypospolitej. Komedie poruszyła niemal wszystkie punkty programu reform: zniesienie liberum veto i wolne wybory, wprowadzenie dziedzicznego tronu, zwiększenie liczebności wojsk, stałe podatki, średni parlament. Komedie ta zyskała wielu zwolenników w obozie reformistycznym. Hugo Kołłątaja i Stanisław Staszic odzwierciedlają w swoich pracach różnorodne aspiracje ludzi związanych z obozem reformacyjnym. W „Uwagach nad życiem Jana Zamoyskiego” Stanisław Staszic rozważa kwestie władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej, rozważa zasadę liberum veto.

W „Zastrzeżeniach dla Polski” poruszał sprawy chłopskie i mieszczańskie, występował jako krytyk magnatów: „Z samych panów zguba Polaków”. W pracach Hugo Kołłątaja, podobnie jak u Staszica, znajdujemy program reform obejmujący najważniejsze sfery życia państwa. W „Listach Anonima” broni prawa do wolności każdego człowieka.

Wokół Kołłątaja powstała grupa pisarzy o nazwie Kuźnica, która promowała reformy polityczne i społeczne. Jednym z nich był Franciszek Salezy Jezierski, który szczególnie energicznie bronił praw chłopów i mieszczan.

Zwieńczeniem czteroletniego Sejmu była uchwała rządu – Konstytucja 3 Maja, która określiła zasady ustrojowe, zniosła zasadę liberum veto i ustanowiła tron dziedziczny. Wszystkie postanowienia Konstytucji 3 maja są wynikiem wielkiej debaty na temat odbudowy państwa i umocnienia jego niepodległości.

Literatura zawsze odgrywała ważną rolę w kształtowaniu świadomości Polaków i poczucia odpowiedzialności za przyszłość ojczyzny. Nauczyła się podporządkowywać sprawy osobiste sprawom społecznym i moralnym.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Wojna jako apokalipsa. Rozwiń temat w oparciu o wybrane przykłady z literatury, malarstwa i filmu

Plan:

1. Wstęp:

- Tradycja biblijna -jaka jest apokalipsa z ewangelii św. Jana?
- Wyjaśnienie znaczenia pojęcia „apokalipsy”
- Wojna jako apokalipsa, utrwalenie grozy wojny w literaturze, malarstwie i filmie. Literatura wojenna i powojenna. Porównanie z wizją biblijną.
- Katastrofizm, wizje katastroficzne w poezji.
- Katastrofizm a wizje apokaliptyczne poezji czasu wojny,

wojna jako czas spełnionej apokalipsy.

- Wizja wojny jako czasu zbiorowej zagłady.

2. Rozwinięcie:

- Poezja Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Portret pokolenia Kolumbów skazanego na zagładę, wizje apokaliptyczne i katastroficzne, wojna jako chaos i czynnik zabijający człowieczeństwo i moralność. Tęsknota za „utraconym człowiekiem”, mrok jako ekwiwalent grozy wojny.
- Masowa zagłada ludzi w przekazie Marii Nałkowskiej („Medaliony”) – apokalipsa, która dokonuje się w czasie wojny. Śmierć milionów ludzi jako spełniona apokalipsa.
- Wizja „innego świata”, w którym panuje odwrócona moralność, świat cierpienia, bezprawia i wtórnego zezwierżenia człowieka – motyw apokalipsy.
- Malarskie nawiązanie do biblijnej wizji apokalipsy w obrazie Durerera.
- Deformacja rzeczywistości i moralności w czasie wojny domowej w Hiszpanii w interpretacji Pabla Picassa – „Guernica”. Wizja zła i okrucieństwa wojny w malarstwie.
- Rzeczywistość łagru – spełniona apokalipsa. Sugestia – nawiązanie do wiersza Zbigniewa Herberta.
- Wojna jako apokalipsa w filmie F.F. Coppoli. „Czas apokalipsy” opowiadający o wojnie w Wietnamie.

3. Wnioski:

- Rozumienie wojny jako spełnionej apokalipsy.
- Utrata wiary w człowieczeństwo, która znajduje odzwierciedlenie w literaturze i sztuce.
- Poczucie zbliżającego się końca świata – pojawiające się pytanie: jak żyć i odbudować świat wartości, gdy widziało się tyle okrucieństwa?

Wojna jako apokalipsa. Rozwiń temat w

oparciu o wybrane przykłady z literatury, malarstwa i filmu.

Pojęcie apokalipsy znamy pierwotnie z tradycji biblijnej, mianowicie z Apokalipsy św. Jana. Biblię otwiera bowiem Księga Genesis, która mówi o stworzeniu i początkach świata, natomiast zamyka ją księga zawierająca widzenie św. Jan, którego doznał na wyspie Patmos.

Biblijna Apokalipsa św. Jana ukazuje w zawiśly i symboliczny sposób wizję końca świata, Sądu Ostatecznego i ostatecznego podziału na tych, którzy otrzymają życie wieczne i tych, którzy zostaną skazani na wieczne potępienie. Apokalipsa to najbardziej niejasna księga Biblii, pełna jest bowiem tajemniczości i symboli niemożliwych do odczytania, takich jak choćby czterej jeźdźcy i liczba siedem przewijająca się często w tekście. Słowo „apokalipsa” przeniknęło do tradycji i kultury jako określenie jakiegoś ostatecznego rozwiązania, które ma nastąpić, choć człowiek nie może przewidzieć kiedy się to wydarzy. Apokalipsa w kulturze, literaturze i ludzkiej świadomości stała się także czymś tajemniczym i niepewnym, czymś, co wzbudza strach i niepokój, jest bowiem nieprzewidywalne, nie wiadomo kiedy nadejdzie i co przyniesie. Apokalipsa to dla człowieka coś abstrakcyjnego co wzbudza grozę i złe emocje – strach, niezrozumienie zawiślych symboli i strach przed Sądem Ostatecznym. Takie myślenie o ostatniej księdze Pisma Świętego stało się powodem do przenoszenia motywów apokaliptycznych do literatury i sztuki.

Apokalipsa św. Jana, przez to, że jest księgą tak bardzo tajemniczą i niejasną, że stała się nie tylko niepokojąca, ale też bardzo intrygująca. Okazała się inspiracją do wszelakich wyobrażeń malarskich, czego przykładem może być dzieło Durera „Czterej jeźdźcy apokalipsy” i wiele innych przedstawiających choćby wizję Sądu Ostatecznego, jak u Fra Angelico.

Wojna natomiast przynosi trochę inne rozumienie apokalipsy.

Szczególnie II wojna światowa była ogromem zła, grozy, okrucieństwa i cierpienia niewinnych ludzi. Masowa zagłada Żydów, mordowanie cywilów i polskiej inteligencji, miliony ludzkich istnień zgładzonych w obozach koncentracyjnych spowodowały zmianę myślenia o rzeczywistości wśród ludzi, którzy okropność wojny odczuli na własnej skórze.

Wojna była więc traktowana jako czas spełnionej apokalipsy. Zło, które przyniosła z sobą wojna nie mieściło się w ludzkich umysłach, zagłada ludzi przybrała niewyobrażalne wprost rozmiary, więc stąd myślenie o wojnie jak o apokalipsie, o ostatecznym rozrachunku, stąd również świadomość zbliżającego się końca. Rzeź, zagłada i zło, które dokonały się w czasie wojny spowodowały okaleczenie ludzkiej psychiki, utratę wiary w człowieczeństwo, zachwianie systemu wartości i praw moralnych. Ludzie nie wyobrażali sobie powrotu do normalnego życia po tym, jak widzieli cierpienia niewinnych, ból, niesprawiedliwość i tysiące zabitych, dlatego zaczęli mieć przecucie końca. Dlatego też pojawiły się apokaliptyczne wizje w literaturze. Wyobrażenia dotyczące apokalipsy w dziełach literackich wiążą się także z katastrofizmem i wizjami katastroficznymi. Katastrofizm w literaturze jest bowiem swego rodzaju tendencją wyrażającą przekonanie o rozpadzie systemu tradycyjnych wartości, a nawet przekonanie o bliskiej perspektywie końca świata. Wojna jest podatnym gruntem dla szerzenia się katastroficznego przecucia w świadomości ludzkiej, w codziennym życiu, a także w różnych dziedzinach sztuki i działalności człowieka.

Nie tylko II wojna światowa, ale ogólnie zjawisko wojny kojarzy się ludziom ze zbliżającym się końcem, dokonuje się bowiem wtedy zło i ludzkie cierpienie. Każda wojna przynosi wizje apokaliptyczne, katastroficzne i przeświadczenie o upadku człowieczeństwa, które znajdują swoje odzwierciedlenie i obraz w sztuce, literaturze, filmie. Nie tylko II wojna światowa, ale na przykład wojna w Wietnamie, czy wojna domowa w Hiszpanii pojawiły się jako tematy filmów i dzieł

malarskich. Były równie przerażające i wywarły na ludziach duże wrażenie, czego dowodem jest to, że znalazły miejsce w sztuce, literaturze i innych dziedzinach ludzkiej twórczości.

O wojnie domowej w Hiszpanii opowiada bowiem obraz „Guernica” Pabla Picassa, zaś o wojnie w Wietnamie film Coppoli „Czas apokalipsy”. „Czas apokalipsy” to film o strasznym czasie okrutnej wojny i nawet w tytule zawiera słowo apokalipsa, wojna jest więc traktowana przez reżysera jak coś ostatecznego, jak coś po czym trudno będzie odbudować normalność i system wartości. W wojnie wietnamskiej zginęło wielu amerykańskich i wietnamskich żołnierzy, ale od napalmu, który Amerykanie zrzucali na Wietnam ginęli także niewinni ludzie. Film ukazuje piekło wojny, pełno w nim huku samolotów i wystrzałów. Widać w nim ludzi uwikłanych w wir walki, film ukazuje także wojnę jako swego rodzaju chaos, w którym nie ma nic pewnego.

„Guernica” natomiast nie tylko w swojej treści, lecz także w formie ukazuje całkowitą destrukcję rzeczywistości, jej deformację i zniszczenie, która nastąpiło wskutek okrucieństwa i zła, jakim jest wojna. Ludzkie twarze są tu całkowicie wynaturzone i niepodobne do rzeczywistych. Obraz przedstawia rzeź miasta Guernica, a zatem wydarzenie historyczne, ale w interpretacji Picassa. Typowe dla Picassa geometryczne kształty i zdeformowane postacie wyrażają w tym przypadku również deformację wojennej rzeczywistości, grozę wojny, wynaturzenie moralności czasu wojny. Krzyżące ludzkie twarze w „Guernice” są przerażające, zdeformowane, pokazują naocznie i bardzo sugestywnie cierpienie, które dokonuje się w czasie wojny. Ludzie są tu trатовani, miażdżeni, rzeź Guerniki jest pokazana bardzo sugestywnie, a dziwaczne zdeformowane kształty tak charakterystyczne dla malarstwa i grafik Picassa dodatkowo potęgują efekt przerażającej apokalipsy, która dokonuje się podczas wojny.

Wizje apokaliptyczne i katastroficzne ukazuje również poezja Krzysztofa Kamila Baczyńskiego – poety-żołnierza z pokolenia

Kolumbów. Baczyński prezentuje portret swojego pokolenia, które z powodu wojny zostało zmuszone do walki i zabijania, do patrzenia na śmierć i cierpienia ludzkie. Pokolenie Kolumbów, to pokolenie skrzywdzone przez wojnę, które musiało zbyt szybko dorosnąć do walki, wszystko to widać w poezji Baczyńskiego. Czas wojny w poezji Baczyńskiego jest czasem złym, czasem apokalipsy, która spełnia się na oczach młodych ludzi z pokolenia Kolumbów. Zostali oni przez historię uwikłani w konieczność zabijania, walki za kraj i stali się uczestnikami tej dokonującej się apokalipsy.

W wierszach Baczyńskiego ekwiwalentem wojny są słowa „mrok” lub „ciemność”. Mroczny nastrój jego utworów służy tworzeniu apokaliptycznych wizji. W wierszu „Ten czas” pisze poeta:

Miła moja, kochana. Taki to mroczny czas.

Ciemna noc, tak już dawno ciemna noc, a bez gwiazd(...)

I płynie mrok. Jest cisza. Łamanych czaszek trzask;

I wiatr zahuczy czasem, i wiek przywali głazem.

Nie stanie naszych serc. Taki to mroczny czas.

Wizja Baczyńskiego jest w istocie bardzo mroczna, niepokojąca i apokaliptyczna. Wojnę opisuje używając specyficznego obrazowania. Czas wojny jest czasem, w którym słychać trzask łamanych czaszek. W tym samym wierszu mówi Baczyński i wojnie jako o czasie, w którym człowieka przygniata krwawe niebo („krwawe niebo leży na nas jako pokolenia gór”), widać wszędzie sznury z szubienic, świat spowija mrok i ciemność. Wizja świata dotkniętego wojną nosi też u poety znamiona katastrofizmu i przeświadczenia, że to, co nadeszło jest zwiastunem końca świata, Baczyński mówi bowiem „nie stanie naszych serc”. Groza i zło wojny tak go przytłoczyły, że ma poczucie zbliżającego się kresu świata. Okrucieństwa, na które się napatrzył (on i rówieśnicy z jego pokolenia) każą myśleć, że do normalnego życia i normalnego, jasnego, a nie spowitego

mrokiem świata nie da się już powrócić. Człowiek przytłoczony wojną nie wierzy już w odtworzenie zasad moralnych i odbudowanie wiary w człowieka, opanowują go tylko katastroficzne przeczucia, nie dające mu spokoju. Tak jak Apokalipsa św. Jana wzbudza strach i niepewność, tak rzeczywistość wojenna była naznaczona wręcz ludzkim lękiem. Ludzie bali się wówczas wszystkiego, więc nawet ów strach wskazuje na przeczucie apokalipsy. W naturalnych warunkach człowiek nie żyje bowiem w stanie ciągłego lęku o to, co może wydarzyć się w każdej chwili.

W poezji Krzysztofa Kamila pojawiają się wizje świata zniszczonego wojną, znajdujemy w niej takie określenia jak „zgliszcza”, „popioły”, „dymy”, „krwawe niebo”. To obrazowanie ma pokazać ogrom wojennego zła. Niektóre z jego wierszy pełne są przerażających wizji tragedii pokolenia Kolumbów i tragedii świata dotkniętego wojną i okaleczonego przez jej zło. Pełno w nich krwi, śmierci, ciemności i przeczucia katastrofy, która spotyka świat.

W twórczości Baczyńskiego pojawia się poczucie katastrofy i przeświadczenie o tym, że zapowiedziana przez świętego Jana apokalipsa spełnia się podczas II wojny światowej. Tak wielkie było zło wojny i tak ogromne wrażenie wywarła ona na ludzkiej psychice, szczególnie tak wrażliwej jak psychika młodego poety. Groza wojny, strach młodego człowieka przed walką i przed tym, czy człowiek wytrzyma tak ogromne cierpienie, jakie ona przynosi, odbijają się w wierszach poety-żołnierza z pokolenia skazanego na zagładę i zmuszonego do zabijania.

Świat prezentowany przez Baczyńskiego to świat jemu współczesny, świat, który opętała wojna, świat, w którym nie ma litości, miłości, ani sumienia. Krzysztof Kamil Baczyński pisze w wierszu „Pokolenie”:

Nas nauczono. Nie ma litości.(...)

Nas nauczono. Nie ma sumienia.(...)

Nas nauczono. Nie ma miłości.(..)

Świat widziany oczami młodego poety-żołnierza, który wbrew sobie i swojemu sumieniu musi zabijać i patrzeć na śmierć, jest światem, w którym człowiek nie ma już serca, ludzkie serce umarło, jest teraz z kamienia. W poezji Krzysztofa widać zagubienie w wojennej rzeczywistości, zwątpienie w człowieczeństwo i płacz „za utraconym człowiekiem”. O owym „utraconym człowieku” pisze Baczyński w wierszu „Żal”. Pojawia się tam również wątek odebraniu młodzieńczych złudzeń i refleksje o destrukcji świata.

Żal za utraconym w czasie wojny człowieczeństwem i zburzonym systemem wartości pojawia się nieraz w wierszach poety pokolenia Kolumbów. Człowiek stał się dla drugiego człowieka wilkiem, zupełnie jak w łacińskiej formule Homo homini lupus est. Ludzie w tak ekstremalnych i nienaturalnych warunkach, jakie stwarza wojna gardzą bliźnimi i krzywdzą ich, zamiast szanować, jak nakazują normy etyczne. To zwilczenie i zezwierżenie człowieka czasu wojny pokazuje Baczyński również w wierszu „Pokolenie” w słowach:

Ludzie w snach ciężkich jak w kłatkach krzyczą.

Usta ściśnięte mamy, twarz wilczą,

Czuwając w dzień, słuchając w noc.

Ciemność i noc u Baczyńskiego oznaczają grozę wojny, a wojna to apokalipsa, która spełnia się za życia poety i jego młodych przyjaciół z tragicznej generacji Kolumbów.

Wizja apokalipsy wiąże się także opisywaniem w literaturze masowej zagłady, która dokonywał się w obozach koncentracyjnych podczas drugiej wojny światowej. O obozach i zagładzie pisze Zofia Nałkowska w swoich wstrząsających opowiadaniach pod tytułem „Medaliony”.

W „Medalionach” wojna jest ukazana jako czas zagłady i

spełniającej się na oczach ludzi tego pokolenia apokalipsy. Nałkowska z przerażającym spokojem opisuje niewyobrażalne wprost bestialstwo hitlerowskich obozów śmierci. Jak czytamy w opowiadaniu „liczba ofiar szła w miliony”, masowa zagłada ludzi była więc w istocie czymś strasznym. Zofia Nałkowska pisze o skali tragedii, jaką przeżyła ludzkość w czasie wojny : „ ... nie dziesiątki i nie setki tysięcy, lecz miliony szły na śmierć... ”

Nałkowska najstraszniejsze rzeczy opisuje beznamiętnie. Metoda oszczędności emocjonalnej autorki i braku komentarza oraz postawienia czytelnika sam na sam z przerażającym tekstem i tragicznym losem ludzi czasu wojny pozwala odbiorcy w pełni odczuć grozę tych wydarzeń. Opowiadania pokazują rzeczy wstrząsające, które mimo okropności miały miejsce w codziennej wojennej rzeczywistości. Opisywane przez autorkę przerabianie ludzkich zwłok na mydło, mordowanie niewinnych ludzi, nawet kobiet i dzieci, śmiertelne eksperymenty przeprowadzane przez hitlerowskich pseudonaukowców to akty zbrodni, które w czasie wojny były na porządku dziennym, działy się na masową skalę. Była to straszna prawda. Autorka tych wstrząsających wydarzeń nie opatrzyła żadnym komentarzem, dzięki czemu wywierają jeszcze bardziej piorunujące wrażenie na współczesnym odbiorcy, który grozę wojny zna już na ogół tylko z literatury i opowieści.

„Medaliony” pokazują również, że wojna zabiła w ludziach wrażliwość i zdolność odróżniania dobra od zła. Człowiek przesłuchiwany w sądzie nie rozumie tego, że robienie mydła z ludzkich zwłok jest czynem karygodnym i zbrodniczym. Ludzie wskutek wojny zubożyli wobec cierpienia, zła i zbrodni, a co gorsza nie potrafili wyznaczyć granicy między właściwym postępowaniem, a czynami podłymi.

Ludzkie życie wobec śmierci i cierpienia milionów stało się czymś błahym, bezwartościowym i czymś, co straciło ważność. Jednostkowe istnienie nie było już ważne. Ze śmierci ludzkiej hitlerowcy stworzyli swego rodzaju przemysł, a z ludzkiego

cierpienia pole do eksperymentów.

Wojna w opowiadaniach Zofii Nałkowskiej jest ukazana jako czas masowej zagłady niewinnych ludzi, obozy koncentracyjne jako przemysł śmierci. Czas wojny to czas apokalipsy.

Powieść autobiograficzna „Inny świat” Gustawa Herlinga-Grudzińskiego również pokazuje wojnę jako czas zdeformowanych wartości i jako czas dokonującej się apokalipsy. Herling-Grudziński został zesłany do obozu radzieckiego w głębi Rosji, przeżył go i zdołał się nawet z niego wydostać, więc w swojej powieści opisuje więc własne doświadczenia, przeżycia i wszystko to, co stamtąd zapamiętał. Ukazuje życie więźniów w relacji pamiętnikarskiej.

Rzeczywistość sowieckiego łagru to tytułowy „inny świat” odgradzony drutami od tego normalnego. W łagrze panują inne zasady, inna moralność, ludzie przemocą i w większości niesprawiedliwie osadzeni w tym świecie przeniesieni są ze świata zwykłego. W karnym obozie sowieckim panuje prawo silniejszego, reguły życia w tym miejscu opierają się na ciągłym donoszeniu, strachu i cierpieniu. W takiej rzeczywistości budzą się w człowieku najgorsze instynkty, staje się wilkiem dla drugiego człowieka. Herling-Grudziński nazywa łagier „innym światem” i „martwym domem”, łagier stanowi bowiem świat. W którym zapanowała degradacja wszelkich wartości, a także degradacja człowieka. Z człowieka w rzeczywistości łagrowej wydobywa się najgorsza nikczemność i zło. Upodlenie, psychiczne zmęczenie więźniów i dehumanizacja powodują, że w takim miejscu właściwie dosięga się dna i traci się samego siebie.

Życie w sowieckim łagrze, w którym panuje antymoralność jest także ważnym sprawdzianem dla ludzkiej godności i honoru, jednak niewielu spośród więźniów „innego świata” udaje się przetrwać tę próbę w tak nieludzkich warunkach. Herling-Grudziński wysnuwa przecież ważny wniosek:

„ Człowiek jest ludzki w ludzkich warunkach”

W tym miejscu, o którym pisarz mówi „inny świat” lub „martwy dom” panuje swoista odwrócona moralność, można ją nazwać antymoralnością, która zmusza ludzi do popełniania strasznych czynów, które w naturalnych warunkach są niedopuszczalne przez normy etyczne.

Ludzie zamknięci w łagrze w Jercewie, gdzieś pod Archangielskiem z dala od cywilizacji i normalności robią z głodu, zimna, poczucia krzywdy i upodlenia rzeczy, których nigdy nie zrobiliby w normalnych warunkach. Życie w obozie jest koszmarem i codzienną walką o przetrwanie katorżniczej pracy, mrozu, głodu, tęsknoty za bliskimi. Łagier sowiecki to miejsce, w którym szerzy się demoralizacja, przestępczość, gwałty i kradzieże. To świat, w którym człowiek ma wrażenie, że kończy się świat, a ten w którym się znalazł nie jest normalnym światem.

Rzeczywistość obozu hitlerowskiego, podobnie jak rzeczywistość sowieckiego łagru to inny świat, w którym nie panują wartości powszechnie uznawane w normalnej rzeczywistości, okrutne zasady obozowej rzeczywistości zmieniają ludzi i wyzwalają w nich mordercze instynkty, które nie obudziłyby się w naturalnych warunkach.

Obóz koncentracyjny przedstawiony w „Opowiadaniach” Tadeusza Borowskiego. Moralność w takim miejscu to moralność na opak, zasady i prawa etyczne są zdeformowane i wynaturzone. W takim miejscu przetrwa tylko ten, kto jest silniejszy, sprytniejszy i potrafi się „dobrze ustawić”, w obozie o przeżyciu decyduje prawo siły, a nie prawa moralne. Słabi w obozie zginą szybciej, zostaną wykorzystani przez silniejszych.

Człowiek na zło, którego doznaje zaczyna odpłacać złem, aż wreszcie zatracą granice i umiejętność odróżniania prawości od podłości. W obozie wygrywa ten, kto w danej chwili ma jedzenie i tylko ten ma szansę na fizyczne przetrwanie, a o tym jak to

jedzenie zdobył zdecydowało to, że był silniejszy, sprytniejszy, albo zdobył je nieuczciwie. W obozie przeżyje ten, kto umie się tak urządzać, by mieć co jeść i nie stracić sił fizycznych. Moralnie więźniowie byli bowiem całkiem zniszczeni. Tadeusz, którego Borowski uczynił głównym bohaterem utworów przyznaje się o tego, że w obozie popełniał czyny, na które nigdy nie poważyłby się w normalnym życiu. Obóz i rzeczywistość wojny wypaczają psychikę i system wartości, okaleczają człowieka nie tylko fizycznie, lecz także moralnie.

Rzeczywistość w obozie koncentracyjnym podczas wojny jest okrutna. Świat obozu rozumiany jest niewątpliwie jako świat, w którym dokonuje się okrucieństwo, zło, a wręcz apokalipsa. Ludziom, którzy przeżyli obóz trudno przystosować się do powojennego, normalnego życia. Natomiast literatura pokazuje, że ludzie osadzeni w obozach mieli poczucie nadchodzącej apokalipsy i nie mogli uwierzyć, że po takim piekle, które dokonało się za ich życia świat mógłby jeszcze wrócić do normy. Ludziom tak boleśnie skrzywdzonym przez wojnę, cierpieniem, patrzeniem na zagładę tysięcy bliźnich nieprawdopodobne wydawało się to, że świat może jeszcze wyglądać jak dawniej. Poczucie zbliżającego się końca, które opanowało pokolenie wojenne jest zauważalne w literaturze i sztuce.

W literaturze i sztuce czasu wojny oraz powojennej pojawia się rozumienie zjawiska wojny jako apokalipsy i przeświadczenie, że ogrom zła i machina śmierci, którą uruchomił wybuch wojny są czynnikami zbliżającymi człowieka do końca świata, do ostatecznej zagłady i Sądu Ostatecznego. Apokalipsa kojarzy się z karą za grzechy, z cierpieniem i niepokojem.

Cierpienie i niepokój wśród ludzi podczas wojny przybrały kolosalne wprost rozmiary, więc traktowanie wojny jako apokalipsy nie było bezzasadne. Zwyczajni ludzie, a także artyści, którzy obraz rzeczywistości im współczesnej przenoszą do swojej twórczości mieli poczucie nadchodzącego końca, gdy

przeżywali straszliwe rzeczy podczas wojny. Pojawiało się zatem ważne pytanie: jak można dalej żyć i jak odbudować swój świat wartości, gdy widziało się tyle okrucieństwa i niewyobrażalnego wręcz zła?

Wojna odebrała życie wielu milionom ludzi, nie tylko żołnierzom, lecz także niewinnym, którzy w piekło wojny zostali wplątani przez historię. Zginęło wielu młodych, którzy mieli przed sobą szansę i przyszłość, zaś ci, którym udało się przetrwać nie zapomnieli o tym, co przeżyli do końca życia. Wojna i cierpienie, które sami przeżyli, które przeżyli ich bliscy i na które musieli patrzeć znieczuliły ich, zabrały zdolność odróżniania dobra od zła, okaleczyły ich psychikę.

Wojenne przeżycia były niczym apokalipsa dla człowieka i człowieczeństwa. Okazały się czynnikiem wyniszczającym świat norm społecznych i etycznych, moralność czasu wojny była moralnością w krzywym zwierciadle, moralnością zdruzgotaną przez zło wojny.

Bibliografia:

Literatura podmiotu:

1. K Baczyński „Wybór wierszy”, Wrocław 1997.
2. H Grudziński „Inny świat”, Warszawa 1996.
3. Nałkowska „Medaliony”, Poznań 1990.
4. Borowski „Pożegnanie z Marią i inne opowiadania”, Wrocław 2003.
5. Apokalipsa św. Jana
6. Literatura przedmiotu
7. „Słownik wyrazów obcych”, Warszawa 1997.
8. „Wstęp do pism Janowych”, Gniezno 1991.
9. Opracowanie Apokalipsy, angel212.webpark.pl/apokalipsa-ramka.htm
10. „ Szkolny słownik motywów literackich”, W arszawa 2001.

Materiały dodatkowe

1. F Coppola „Czas Apokalipsy” 2003
2. Picasso „Guernica”
3. Linke „Morze krwi”
4. Durer „4 jeźdźców Apokalipsy”
5. Pieter Bruegel, „Triumf śmierci”

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Projekt Akademii

Cel projektu:

Celem głównym projektu jest przeprowadzenie cyklu **bezpłatnych**, dodatkowych zajęć dydaktyczno- wyrównawczych przygotowujących do egzaminu maturalnego. Wyżej wymienione zajęcia wpłyną pozytywnie na wyrównanie dysproporcji, które to powstają z różnych przyczyn podczas całego procesu kształcenia Maturzystów. Projekt ma także na celu podniesienie jakości kształcenia poprzez umożliwienie udziału w bezpłatnych zajęciach uczniom szkół ponadgimnazjalnych, którzy to z przyczyn materialnych, nie mogą sobie pozwolić na udział w podobnych, płatnych kursach przygotowujących do egzaminu maturalnego.

Grupa docelowa:

Projekt skierowany jest do:

– Uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne w województwie podlaskim w szczególności **zamieszkujących tereny wiejskie na obszarach 9 powiatów** (bielskim, hajnowskim, sokólskim, monieckim, grajewskim, łomżyńskim, zambrowskim, wysokomazowieckim, białostockim oraz

w mieście Białystok);

- **Osób, które przedwcześnie opuściły system oświaty**, a w szczególności abiturientów, którzy we wcześniejszych latach nie podeszli bądź nie zdali egzaminu maturalnego;
- **Pozostałych uczniów szkół ponadpodstawowych**, a w szczególności tych, **których sytuacja materialna utrudnia uczestnictwo w płatnych kursach przygotowujących do matury.**

Organizacja zajęć:

Projekt realizowany będzie na terenie województwa podlaskiego w 9 powiatach : bielskim, hajnowskim, sokólskim, monieckim, grajewskim, łomżyńskim, zambrowskim, wysokomazowieckim, białostockim oraz w mieście Białystok. Projekt przewiduje uczestnictwo w zajęciach łącznie 1200 uczniów, których podział kształtować się będzie następująco: po 100 uczestników z każdego powiatu oprócz powiatu białostockiego i miasta Białystok, skąd będzie łącznie aż 400 uczniów.

W powiecie białostockim i mieście Białystok zajęcia prowadzone będą w 400-osobowej grupie wykładowej dla takich przedmiotów jak: język polski, matematyka historia lub geografia oraz w 20 grupach 20-osobowych dla języka angielskiego. W pozostałych powiatach zostanie utworzonych po pięć 20-osobowyc grup z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego oraz po dwie 20-osobowe grupy z historii i geografii. Zajęcia prowadzić będą nauczyciele szkół biorących udział w projekcie, z wieloletnim doświadczeniem w przygotowaniu do matury. Poprowadzą oni intensywne zajęcia w wymiarze 20 godzin z każdego przedmiotu w oparciu o programy przygotowane przez ekspertów z OKE i Podlaskiego Kuratorium Oświaty (PKO).

Rekrutacja:

Rekrutacja uczestników kursu odbędzie się w **formie elektronicznej** z wykorzystaniem e-formularza znajdującego się na stronie internetowej projektu Akademia Maturalna. Zasady

rekrutacji określa **REGULAMIN**. Rekrutacja będzie się odbywała przy zachowaniu zasady kolejności zgłoszeń przy szczególnym uwzględnieniu uczniów:

- zamieszkujących obszary wiejskie
- mających trudną sytuację finansową
- którzy nie zdali bądź nie przystąpili do egzaminu maturalnego w latach ubiegłych.

Formularz elektroniczny zostanie uruchomiony 9 listopada o godzinie 8:30 a zamknięty 13 listopada o godzinie 15:00. Nad przebiegiem rekrutacji czuwać będzie Koordynator ds. rekrutacji wraz z Koordynatorami regionalnymi. Szczegółowe informacje można znaleźć w *Regulaminie uczestnictwa w Projekcie „Akademia Maturalna”*.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Regulamin

Regulamin uczestnictwa w Projekcie „Akademia Maturalna”

(tekst jednolity)

I. Postanowienia ogólne

§ 1.1. Regulamin uczestnictwa w Projekcie „Akademia Maturalna”, zwany dalej „Regulaminem” określa zasady organizacji i cyklu zajęć dydaktyczno- wyrównawczych realizowanych przez Wyższą Szkołę Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku, zwaną dalej „WSAP” w ramach

Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach”, Działanie 9.1. „Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty”, Poddziałanie 9.1.2. „Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych” zwanego dalej „Projektem”.

2. Projekt realizowany będzie na terenie województwa podlaskiego w 9 powiatach: bielskim, hajnowskim, sokólskim, monieckim, grajewskim, łomżyńskim, zambrowskim, wysokomazowieckim i białostockim oraz w mieście Białystok. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się realizację projektu na terenie innych powiatów.

3. WSAP organizuje i prowadzi cykl zajęć dydaktyczno-wyrównawczych zwanych dalej „zajęciami”

4. WSAP organizuje i prowadzi zajęcia na podstawie umowy zawartej z Województwem Podlaskim, pełniącym funkcję Instytucji Pośredniczącej dla Poddziałania 9.1.2.

5. Projektem kieruje Koordynator projektu przy pomocy Asystenta koordynatora.

6. Udział w zajęciach jest nieodpłatny

7. Wysokość wsparcia (tj. całkowity koszt udziału w projekcie) dla uczestnika zajęć wynosi 615,59 PLN. Wsparcie jest współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

§ 2. 1. Poprzez „zajęcia” rozumie się obowiązkowe zajęcia z języka polskiego, matematyki, języka angielskiego oraz do wyboru historii lub geografii.

2. Zajęcia będą prowadzone według wcześniej opracowanych i przygotowanych programów nauczania. Programy nauczania zostaną

przygotowane przez ekspertów przy współpracy egzaminatorów z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej oraz Podlaskiego Kuratorium Oświaty.

II Uczestnicy zajęć

§ 3. 1. Projekt przewiduje uczestnictwo w zajęciach łącznie 1200 osób.

2. Uczestnicy zajęć winni być rekrutowani w następujących proporcjach:

100 uczniów z powiatu bielskiego,

100 uczniów z powiatu hajnowskiego,

100 uczniów z powiatu sokólskiego,

100 uczniów z powiatu monieckiego,

100 uczniów z powiatu grajewskiego,

100 uczniów z powiatu łomżyńskiego,

100 uczniów z powiatu zambrowskiego,

100 uczniów z powiatu wysokomazowieckiego

200 uczniów z powiatu białostockiego

200 uczniów z Miasta Białystok

3. W uzasadnionych przypadkach koordynator projektu może wyrazić zgodę na zmniejszenie lub zwiększenie limitów określonych w ust. 2, zwłaszcza w celu zachowania proporcji, o której mowie w ust. 1.

§ 4. 1. Uczestnikiem zajęć może być osoba, które spełnia następujące warunki:

1) Jest uczniem klasy maturalnej placówki znajdującej się na obszarach określonych w § 3 ust. 2 z wyłączeniem szkół dla

osób dorosłych albo

2) W latach ubiegłych nie przystąpiła do egzaminu maturalnego lub go nie zdała i zamieszkuje jeden z powiatów określonych w § 3 ust.2.

3) w przypadku nie wyczerpania limitów określonych w §3 ust. 1 i 2 uczestnikiem projektu może być uczeń niższej niż maturalna klasy szkoły ponadgimnazjalnej

4) w terminie określonym w § 11 ust. 2 złoży następujące dokumenty:

a) dwa egzemplarze umowy udziału w projekcie;

b) formularz danych osobowych;

c) oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby projektu;

d) deklarację udziału w Projekcie;

e) kserokopię dowodu osobistego swojego lub rodzica / opiekuna prawnego (obie strony);

f) Oświadczenie o dochodach.

2. Dokumenty wymienione w ust. 1 pkt 4 lit. a-d i f (dwa egzemplarze umowy o udział w projekcie, formularz danych osobowych, oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby projektu, deklarację udziału w projekcie, oświadczenie o dochodach) należy złożyć wyłącznie na otrzymanych od WSAP wzorach dokumentów.

3. Dokumenty o których mowa powyżej zostaną dostarczone na podany przez kandydata adres e-mail w terminie 7 dniu od zakończenia procesu rekrutacji.

4. Deklaracja udziału w Projekcie, przesyłana Uczestnikowi wraz z umową, winna być wypełniona czytelnie, pismem drukowanym.

§ 5. 1. Uczestnicy mają obowiązek udziału w zajęciach. Warunkiem zaliczenia uczestnikowi udziału w projekcie jest udział w co najmniej 80% godzin zajęć w każdym z poszczególnych przedmiotów.

2. Limit nieobecności może zostać zwiększony przez koordynatora projektu w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w razie udokumentowania przez uczestnika istotnej przyczyny usprawiedliwiającej nieobecność.

3. Nieobecność uczestnika w zajęciach przekraczająca limit 80% godzin zajęć może być tylko usprawiedliwiona zaświadczeniem lekarskim lub innym dokumentem potwierdzającym wypadek losowy.

4. Zaświadczenia wystawiane przez rodziców lub opiekunów prawnych nie będą honorowane.

5. Po przekroczeniu limitu nieobecności, o którym mowa w ust. 1 i nie przedłożeniu odpowiednich dokumentów o których mowa w ust.3, koordynator dokonuje skreślenia z listy uczestników.

6. Ust. 3 stosuje się odpowiednio w sytuacji rezygnacji uczestnika z udziału w projekcie po rozpoczęciu zajęć.

7. Od decyzji o skreśleniu uczestnika przysługuje odwołanie do Rektora właściwej WSAP. Decyzja Rektora jest ostateczna.

III. Organizacja zajęć

§ 6. 1. Każdy uczestnik bierze udział w 80 godzinnym cyklu zajęć i uczestniczy w zajęciach z czterech przedmiotów.

2. Cykl zajęć o których mowa w ust. 1 obejmuje 20 godzin z języka polskiego, 20 godzin z matematyki i 20 godzin z języka angielskiego w formie zajęć obowiązkowych oraz 20 godzin z geografii lub 20 godzin z historii do wyboru.

3. Szczegółowe terminy i miejsce zajęć zostaną opublikowane w serwisie internetowym projektu Akademia Maturalna.

4. Zajęcia w powiecie bielskim, hajnowskim, sokólskim, monieckim, grajewskim, łomżyńskim, zambrowskim, i wysokomazowieckim będą realizowane w okresie od grudnia do marca w trybie zajęć popołudniowych w dni powszednie lub podczas weekendów.

5. Zajęcia w powiecie białostockim i Mieście Białystok będą realizowane w trakcie dwutygodniowych ferii zimowych 2010 roku w formie zajęć intensywnych z wyłączeniem zajęć z języka angielskiego, które będą realizowane w okresie od stycznia do marca 2010 roku w trybie popołudniowym.

§ 7. Zajęcia prowadzone są:

1. W powiatach: bielskim, hajnowskim, sokólskim, monieckim, grajewskim, łomżyńskim, zambrowskim, wysokomazowieckim, gdzie w każdym z powiatów zostanie utworzonych po 5 grup (20-osobowych) z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego oraz łącznie cztery grupy z historii i geografii (25-osobowe).

2. W powiecie białostockim i w mieście Białystok w wykładowej grupie 400-osobowej dla przedmiotów język polski, matematyka, historia lub geografia oraz w 20 grupach 20- osobowych dla języka angielskiego

3. W uzasadnionych przypadkach liczebność i ilość grup o których mowa w ust. 1-2 może ulec zmianie.

4. Harmonogramy i miejsce realizacji zostaną zamieszczone w serwisie internetowym projektu Akademia Maturalna.

5. Za właściwą i terminową realizację zajęć w terenie odpowiada Koordynator projektu wraz z poszczególnymi koordynatorami regionalnymi.

IV. Rekrutacja uczestników projektu

§ 8. 1. Rekrutacja uczestników kursów odbędzie się w formie elektronicznej w kolejności zgłoszeń z zastrzeżeniem **§9** ust. 2

i 3, do wyczerpania limitu wolnych miejsc, nie dłużej jednak niż do piątku w tygodniu rozpoczęcia rekrutacji, z wykorzystaniem e-formularza zgłoszeniowego dostępnego w serwisie internetowym projektu Akademia Maturalna.

2. Rekrutacja rozpocznie się 9 listopada.

3. W sytuacji nie wyczerpania limitu miejsc o którym mowa w § 3 rekrutacja zostaje przedłużona do momentu zrekrutowania wymaganej liczby osób. Proces rekrutacyjny powinien być zakończony najpóźniej 5 dni roboczych (za dni robocze uznaje się dni od poniedziałku do piątku włącznie) przed rozpoczęciem zajęć. W sytuacji nie wyczerpania limitu miejsc o których mowa § 3 ust 1 i 2 rekrutacja może być prowadzona przez właściwych koordynatorów regionalnych z pominięciem formularza elektronicznego. O takich sytuacjach koordynatorzy regionalni powinni niezwłocznie informować koordynatora ds. rekrutacji.

4. Formularz elektroniczny zostanie uruchomiony o godz. 8:30 dziewiątego listopada a zamknięty trzynastego listopada o godz. 15:00 z zastrzeżeniem ust. 1 i 3.

5. Jeżeli zaistnieje okoliczność, nieprzewidziana w dniu wejścia w życie Regulaminu, wymagająca zmiany terminu określonego w ust. 1 i 2, informacja o zmianie terminu rekrutacji zostanie umieszczona w serwisie internetowym projektu z co najmniej 7-mio dniowym wyprzedzeniem.

6. Za właściwy i terminowy przebieg rekrutacji odpowiada koordynator ds. rekrutacji.

§ 9. 1. Zgłoszenie udziału w Projekcie polega na wypełnieniu e-formularza dostępnego w serwisie internetowym projektu w terminie rekrutacji.

2. O przyjęciu do projektu decyduje kolejność zgłoszeń z uwzględnieniem pierwszeństwa kandydatów spełniających następujące kryteria :

- a. zamieszkiwanie na terenach wiejskich lub
 - b. niezdanie lub nie podjęcie próby zdania egzaminu maturalnego w ostatnich latach lub
 - c. sytuacja materialna utrudniająca uczestnictwo w płatnych kursach przygotowujących do matury.
3. kandydaci o których mowa w ust. 2 lit a-c mogą wykorzystać wszystkie miejsca, tj. 1200

§ 10. 1. W terminie do 7 dni roboczych, po zamknięciu procesu rekrutacji Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora WSAP zwana dalej „Komisją” kończy rekrutację i ogłasza w serwisie internetowym Projektu listę osób wstępnie zakwalifikowanych do udziału w Projekcie oraz listę rezerwową.

2. Osoby wstępnie zakwalifikowane do udziału w Projekcie otrzymają niezwłocznie pocztą elektroniczną, na adres podany w e-formularzu, dwustronną umowę o udziale w Projekcie, zwaną dalej „Umową” wraz z pozostałymi dokumentami określonymi w § 4 (dwa egzemplarze umowy o udział w projekcie, formularz danych osobowych, oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby projektu, deklarację udziału w projekcie, oświadczenie o dochodach).

§ 11. 1. Osoba wstępnie zakwalifikowana do udziału w Projekcie, zwana dalej „Kandydatem”, obowiązana jest niezwłocznie przesłać pocztą lub dostarczyć osobiście do Biura Projektu, dokumenty wymienione w § 4 zwane dalej „dokumentami”.

2. Termin składania dokumentów upływa po 14 dniach od dnia ogłoszenia wyników rekrutacji w serwisie internetowym projektu (decyduje data stempla pocztowego).

3. W uzasadnionych przypadkach koordynator projektu może podjąć decyzję o zmianie terminów określonych w ust. 2.

§ 12. 1. Bezskuteczny upływ terminu, o którym mowa w § 11 ust.

2, obliguje Koordynatora projektu do skreślenia Kandydata z listy osób wstępnie zakwalifikowanych do Projektu. O skreśleniu Koordynator informuje Kandydata za pośrednictwem przesyłki poleconej za potwierdzeniem odbioru.

2. Kandydat skreślony przez Koordynatora może odwołać się do Rektora WSAP w terminie 7 dni od dnia doręczenia mu decyzji o skreśleniu, podając na piśmie okoliczności usprawiedliwiające uchybienie terminowi. Decyzja Rektora w sprawie jest ostateczna.

3. Wykreślenie kandydata z listy skutkuje wpisaniem na jego miejsce pierwszego kandydata z listy rezerwowej, odpowiadającego grupie docelowej beneficjentów, zgodnie z § 4 Regulaminu z zastrzeżeniem § 9.

4. Kandydat z listy rezerwowej jest obowiązany, w sytuacji określonej w ust. 3, do złożenia dokumentów w terminie 5 dni roboczych, licząc od dnia powiadomienia go o wolnym miejscu na liście, pod rygorem wykreślenia go z listy. Postanowienia ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 13. 1. Po zakończeniu rekrutacji Komisja Rekrutacyjna podejmuje uchwałę o zakończeniu rekrutacji.

2. Uchwałę w przedmiocie zakończenia rekrutacji Komisja winna podjąć najpóźniej na 2 dni przed rozpoczęciem zajęć.

§ 14. 1. Komisja opublikuje niezwłocznie w serwisie internetowym Projektu uchwały w sprawie ostatecznych wyników rekrutacji, określając imiona i nazwiska oraz numery porządkowe osób zakwalifikowanych do projektu z podziałem na grupy.

2. Odwołania od uchwał Komisji do Rektora WSAP kandydaci mogą składać w terminie 3 dni od daty opublikowania uchwały. Decyzja Rektora w sprawie rekrutacji jest ostateczna.

§ 15. Z dniem zawarcia Umowy kandydat staje się uczestnikiem

projektu.

§ 16. 1. Umowa wygasa w razie:

- 1) zakończenia zajęć;
- 2) skreślenia uczestnika kursu z przyczyny i w trybie określonym w § 5 ust. 3;
- 3) śmierci uczestnika kursu.

2. W razie wygaśnięcia Umowy z przyczyny określonej w ust. 1 pkt 3 bądź rezygnacji uczestnika z udziału w projekcie po rozpoczęciu zajęć z powodu innego niż określonego w ust. 1 pkt. 2, uczestnik jest zobowiązany do zwrotu całości wsparcia otrzymanego w ramach projektu, o którym mowa w § 1 ust. 6 na rzecz WSAP. Decyzję w sprawie zwrotu otrzymanego wsparcia oraz jego wysokości podejmuje Koordynator projektu. Od decyzji koordynatora projektu przysługuje odwołanie do Rektora WSAP. Decyzja Rektora jest ostateczna.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Aktualności

ZMIANA PLANU ZAJĘĆ W POWIECIE BIELSKIM

Uprzejmie informujemy o zmianie planu zajęć w powiecie bielskim. Prosimy o pobranie nowego rozkładu zajęć ze strony.

ROZPOCZĘCIE ZAJĘĆ BIAŁYSTOK

Uprzejmie informujemy, iż rejestracja i odbiór materiałów szkoleniowych rozpocznie się przed zajęciami dnia 25

stycznia(poniedziałek) od godziny 8:30 do godziny 9:45 w holu głównym.

Obecność obowiązkowa.

POWIAT I MIASTO BIAŁYSTOK!

Grudzień 1st, 2009

Drodzy Maturzyści, rekrutacja do Akademii Maturalnej w Powiecie i Mieście Białystok zostaje przedłużona do czwartku 14 stycznia do godziny 15:00.

Nie czekaj załoguj się już teraz – wypełnij formularz.

Ilość miejsc ograniczona

Serdecznie wszystkich zapraszamy

Ważna informacja!!!

Listopad 27th, 2009

Drodzy maturzyści – osoby, które nie złożyły dokumentów rekrutacyjnych do piątku 27 listopada proszeni są złożenie ich najpóźniej do wtorku do godziny 12:00. Dokumenty należy składać do właściwych koordynatorów regionalnych, których dane znajdują się w zakładce „kontakt”.

Uwaga maturzyści – Bardzo Ważne !!!

Osoby, które zaznaczyły w formularzu zgłoszeniowym, że dochód na jednego członka w rodzinie nie przekracza 602 zł brutto mogą dołączyć do dokumentów aplikacyjnych następujące zaświadczenia:

- zaświadczenie z właściwego miejscowo urzędu skarbowego potwierdzające wysokość dochodu na wszystkich pełnoletnich członków w rodzinie za 2008 rok lub
- zaświadczenie z właściwego miejscowo urzędu gminy o ilości hektarów przeliczeniowych gospodarstwa rolnego

wraz z wyliczonym dochodem lub
kserokopię deklaracji podatkowej za poprzedni rok
podatkowy.

Uwaga Ważne!!!

Do wszystkich osób wstępnie zakwalifikowanych wysłaliśmy drogą mailową komplety dokumentów. Prosimy je wypełnić i dostarczyć koordynatorom regionalnym najpóźniej do piątku (27 listopada) do godz. 14:00.

Osoby, które nie otrzymały dokumentów drogą elektroniczną proszone są o kontakt z koordynatorami regionalnymi.

Wyniki Rekrutacji

Drodzy Maturzyści, Rekrutacja do projektu Akademia Maturalna została zakończona. Listy osób wstępnie zakwalifikowanych oraz listy rezerwowe znajdziecie na naszej stronie. Wszystkim, którym się udało serdecznie gratulujemy!

Rekrutacja zakończona

Drodzy maturzyści uprzejmie informujemy iż rekrutacja do akademii maturalnej została zakończona.

Wyniki rekrutacji zostaną zamieszczone na stronie internetowej 23 listopada (poniedziałek) o godzinie 15.

Rekrutacja przedłużona

Drodzy maturzyści uprzejmie informujemy iż rekrutacja do akademii maturalnej została przedłużona do dnia 18 listopada (środa) do godziny 15.

Wyniki rekrutacji zostaną zamieszczone na stronie internetowej 21 listopada (poniedziałek) o godzinie 15.

Zapraszamy! Ilość miejsc ograniczona.

Rozkłady zajęć online.

Szanowni Maturzyści w zakładce rozkłady zajęć znajdziecie miejsca i terminy Akademii Maturalnej w Waszych powiatach. W razie pytań i wątpliwości prosimy kontaktować się z koordynatorami regionalnymi.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Polka wieś na obrazach Chełmońskiego

To tylko zapowiedź prezentacji maturalnej

Józef Chełmoński był jednym z najważniejszych polskich malarzy XIX wieku, który przede wszystkim zasłynął z malowania pejzaży i scen z życia wiejskiego. Jego obrazy przedstawiają wiejskie krajobrazy i scenerie, a także codzienne życie rolników i ich rodzin. Chełmoński był zafascynowany życiem na wsi i jego obrazy pokazują jego szacunek i sympatię dla tego środowiska.

Chełmoński urodził się w 1849 roku w miejscowości Boczki, która znajduje się w powiecie Radziejów w województwie kujawsko-pomorskim. Już od najmłodszych lat był zafascynowany malarstwem i postanowił rozpocząć swoją karierę artystyczną. W wieku 18 lat wyjechał do Warszawy, gdzie rozpoczął studia na Akademii Sztuk Pięknych. Następnie przeniósł się do Paryża, gdzie kontynuował swoją edukację artystyczną.

Chełmoński był zafascynowany życiem na wsi i jego obrazy pokazują jego szacunek i sympatię dla tego środowiska. Jego prace są pełne szczegółów i zachwycają swoim realizmem. Chełmoński malował pejzaże, sceny rodzajowe, jak i martwe

natury. Jego obrazy przedstawiają wiejskie krajobrazy i scenerie, a także codzienne życie rolników i ich rodzin. Chełmoński był zafascynowany życiem na wsi i jego obrazy pokazują jego szacunek i sympatię dla tego środowiska.

Chełmoński był także znany z ilustracji do książek dla dzieci i młodzieży. Jego ilustracje były pełne życia i radości, często przedstawiając sceny z życia wiejskiego. Chełmoński był także znany z ilustracji do książek dla dzieci i młodzieży. Jego ilustracje były pełne życia i radości, często przedstawiając sceny z życia wiejskiego.

Chełmoński był również zaangażowany w działalność artystyczną i społeczną. W 1879 roku założył Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych, które miało na celu promowanie polskiego malarstwa i rzemiosła artystycznego. Był także członkiem Związku Polskich Artystów Malarzy i Rzeźbiarzy.

Chełmoński był ważną postacią w rozwoju polskiego malarstwa pejzażowego. Jego prace są uważane za ważne dla rozwoju tego gatunku w Polsce. Jego obrazy są cenione zarówno przez krytyków, jak i przez szeroką publiczność. Chełmoński zmarł w 1901 roku, ale jego dzieła pozostają ważnym elementem polskiej sztuki i kultury.

Wniosek: Obrazy Józefa Chełmońskiego przedstawiają wiejskie krajobrazy i scenerie, a także codzienne życie rolników i ich rodzin. Chełmoński był zafascynowany życiem na wsi i jego obrazy pokazują jego szacunek i sympatię dla tego środowiska. Jego prace są uważane za ważne dla rozwoju polskiego malarstwa pejzażowego. Jego dzieła pozostają ważnym elementem polskiej sztuki i kultury.

Z pewnością Chełmoński Józef to jeden z najwybitniejszych polskich malarzy, tym samym faktycznie wielu z nas o nim słyszało.

Rzecz jasna motywem przewodnim jego obrazów była zazwyczaj urokliwa polska wieś, tj. jej zwyczajni mieszkańcy oraz

otaczające wieś krajobrazy.

Powinniśmy przy tym wspomnieć, że dość często na jego obrazach znajdziemy również zwierzęta to znaczy czasami były to wspaniałe konie czy też różnorodne ptactwo. Z reguły były one uchwycone w ruchu, co dodatkowo oddaje piękno tych przedstawicieli otaczającej nas przyrody.

Do tego Józef Chełmoński znany był z bardzo dokładnych oraz wnikliwych obserwacji, jakie niewątpliwie miały wpływ na niezwykle dużą wartość jego dzieł.

Każda z jego prac była jednocześnie naszpikowana emocjami, jakie budziły tam zarejestrowane i później uwiecznione na płótnach sceny i obrazy.

Zapewne stąd dzieła Chełmońskiego do tej pory zachwycają oraz wzbudzają podziw dla jego niewątpliwego talentu malarskiego. Na chwilę obecną liczne prace tego wybitnego malarza można oglądać w wielu muzeach rozsianych po całym kraju.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Dekadentyzm, afirmacja i ironia w postawach ludzkich ukazane w dowolnych przykładach literackich

Plan pracy

Wstęp:

1. Przyjęcie danej postawy życiowej jako wyraz światopoglądu, życiowych doświadczeń, osobowości człowieka.
2. Presja społeczna wywierana na jednostkę
3. Różnorakie postawy życiowe przyjmowane przez ludzi oraz ich literackie opisanie: skrajności- dekadentyzm, ironia, afirmacja

Rozwinięcie:

1. Dekadentyzm jako postawa światopoglądowa końca XIX-wprowadzenie:
 - a) Etymologia wyrazu
 - b) Tło historyczne i realia epoki
 - c) Charakterystyka postawy dekadencckiej – obraz dekadenta
 - d) Dekadentyzm w literaturze; poeci prezentujący postawę: Charlesa Baudelaire, Paul Verlaine; przykłady utworów
2. Przykłady dekadencckiej postawy w poezji polskiej: „Koniec wiekuXIX” K. Przerwa-Tetmajer, twórczość J. Kasprowicza, katastrofizm T. Micińskiego
3. Sylwetka i dorobek literacki Ericha Marii Remarque’a; niemiecki pisarz przedstawicielem pokolenia, które straciło młodość w okopach I wojny światowej
4. Konsekwencje wojny dla psychiki ludzkiej opisane w głośnej powieści Remarque’a „Na Zachodzie bez zmian”- dehumanizacja, dekadencja, obojętność, wzgarda.
5. Ogólna charakterystyka dekadencckiej postawy w przywołanych utworach- apatia, pesymizm, bierność, przekonanie o bezcelowości wszelkich działań, poczucie wyobcowania
6. Afirmacja życia jako przeciwwaga dla skrajnie pesymistycznej dekadencckiej postawy.
7. Postać św. Franciszka z „Kwiatków św. Franciszka”; charakterystyka postawy franciszkańskiej
8. Akceptacja życia i codzienności w wierszu „Przedśpiew ” L.

Staffa- stoicko-epikurejska postawa aprobaty życia w całej jego złożoności

9. „- Jakie to szczęście, że krew jest czerwona” czyli afirmacja i radość życia w wierszu J. Tuwima "Życie?"

10. Porównanie literackich kreacji skrajnych życiowych postaw: dekadentckiej rezygnacji i radosnej afirmacji życia; zdefiniowanie trzeciej możliwej postawy: ironia

11. Ironia w postawie ludzkiej: forma obrony? rezygnacja i gorycz? specyficzne percepowanie rzeczywistości?

12. Przykłady ukazania ironii w postawach ludzkich we współczesnej poezji polskiej: W. Szyborska, S. Barańczak, R. Wojacek

13. Porównanie trzech możliwych światopoglądów i ich literackich realizacji; konsekwencje przyjęcia określonej życiowej postawy

Zakończenie:

1. Dekadentyzm, afirmacja, ironia jako trzy odrębne i skrajne postawy życiowe. Istota czynników zewnętrznych w kształtowaniu konkretnych postaw.

2. Pytanie: co determinuje kształtowanie danego światopoglądu? Dekadentyzm, afirmacja i ironia jako reakcje na historyczno-społeczną rzeczywistość swoich czasów.

3. Pytanie: czy można oceniać i wartościować przywołane postawy ludzkie?

Dekadentyzm, afirmacja i ironia w postawach ludzkich ukazane w dowolnych przykładach literackich.

Życie jest jak pudełko czekoladek- nigdy nie wiesz na co trafisz- mawiał Forest Gump i można wierzyć, że to zabawne powiedzenie zawiera w sobie dużo prawdy. Życie bowiem przynosi nam różnorakie sytuacje i problemy, co determinuje nasz rozwój, osobowość, podejmowane decyzje. Różne są koleje

naszego losu i wobec pojawiających się nowych wyzwań, problemów, oczekiwań otoczenia oraz konfrontacji naszych planów i marzeń z rzeczywistością musimy przyjąć określoną życiową postawę. Zatem przyjęcie danej postawy życiowej jest zdeterminowane przez wiele różnych czynników i stanowi poniekąd wyraz światopoglądu i reakcję na pewne wydarzenia oraz jest wynikiem specyficznej konstrukcji psychicznej człowieka.

Od urodzenia jesteśmy częścią jakiejś społeczności i bez wątpienia ta społeczność ma bardzo duży wpływ na nasz rozwój. Można powiedzieć, że otoczenie wywiera na nas ogromną presję i my możemy ją albo odeprzeć lub się jej poddać. W tym celu przybieramy różne społeczne maski, kostiumy, zachowujemy się w określony sposób, a konsekwencją tego jest przyjęcie danej postawy życiowej. Ta postawa życiowa to nasz stosunek do świata, życia i ludzi. Każdy z nas ma inną koncepcję na siebie, lecz najczęściej wiele z nich się pokrywa. W ten sposób można wyróżnić kilka najbardziej powszechnych postaw ludzkich, które są charakterystyczne dla całych grup społecznych- odrębnych jednostek, a jednak myślących w bardzo podobny sposób. Jakie są te sposoby myślenia? Czy można wyróżnić kilka odrębnych postaw życiowych i dodatkowo- odnaleźć ich literacką realizację?

Pojawia się tu również pytanie o czynniki, które determinują rozwój naszej osobowości i poprzez to pewną postawę, czyli światopogląd, podejście do życia, postrzeganie świata i siebie samego. Na pewno ważną rolę w procesie formułowania naszego charakteru mają czynniki genetyczne- to zostało naukowe dowiedzione i sprawdzone. Nie mniej jednak dużo większy wpływ na rozwój jednostki ma środowisko i społeczno- ekonomiczna sytuacja miejsca, w którym osoba dorasta i żyje. Szczególnie ważne wydaje się tło historyczne epoki, bo jedno wydarzenie może mieć nieodwracalny wpływ na całe rzesze ludzi. Najbardziej oczywistym przykładem jest tu wojna, która na zawsze odmienia psychikę nie tylko aktywnych jej uczestników,

ale i całych pokoleń. Zatem, aby mówić o osobowości człowieka i możliwych postawach życiowych należy zawsze mieć na uwadze czynniki historyczne i społeczne, które zdeterminowały taki, a nie inny rozwój osobowości.

W życiu, mamy na co dzień do czynienia z różnymi osobami i pomimo, że każdy jest na swój sposób inny, to posługując się choćby najbardziej banalnymi kryteriami oceny, można zauważyć, że dosyć łatwo rozdzielić ludzi na kilka grup ze względu na stan ich świadomości- to choćby podział na optymistów i pesymistów, ignorantów i ludzi obowiązkowych, introwertyków i ekstrawertyków, trzeźwo stąpających po ziemi oraz marzycieli i idealistów, itd. Takie dzielenie zawsze będzie dużym uproszczeniem, zakrawającym o stereotyp, ale mimo wszystko pomaga jednak zdobyć trwałe, ogólne wyobrażenie o świecie i ludziach. Literatura służy pomocą w poznawaniu drugiego człowieka i w próbie zrozumienia kierujących nim motywów. Jeśli przyjmiemy, że sztuka w jakiś sposób przekłada się jednak na życie, łatwiej zrozumiemy psychikę ludzką, tkwiące w niej bariery i wielki, intelektualny potencjał.

Literatura pomaga nam zdefiniować samych siebie, stawia ważne pytania, pobudza do myślenia i również opisuje pewne prawidłowości, które można zauważyć w codziennym życiu, a które często nam umykają w ferworze codziennych spraw i obowiązków. Dzięki temu można spróbować odnaleźć i scharakteryzować kilka możliwych sposobów na życie, określone postawy względem świata. Można spróbować wyróżnić trzy najbardziej wyróżniające się swoją skrajnością postawy ludzkie- w zależności od dominującej w nich cechy charakterystycznej- to dekadentyzm, afirmacja i ironia. Każda z nich doczekała się szeregu literackich realizacji- i to zarówno w poezji, jak i w prozie.

Pierwszą z możliwych postaw, najbardziej pesymistyczną, jest dekadentyzm. I choć w dziejach ludzkości dekadentów jako takich nigdy nie brakowało, to zdecydowane nasilenie dekadentckiego światopoglądu nastąpiło pod koniec wieku XIX i

właśnie te czasy weszły do historii literatury jako te, zdominowane przez schyłkowe myślenie i skrajnie pesymistyczną postawę.

Dekadentyzm jako postawa światopoglądowa końca XIX wieku wyraża przekonanie o schyłkowym charakterze europejskiej kultury (etymologia wyrazu: z francuskiego *decadence*- schyłek, upadek; zaczerpnięta z Paula Verlaina: „Jam Cesarstwo u schyłku wielkiego konania”). Jako prąd duchowy dekadentyzm ogarnął rzesze młodych ludzi w całej Europie i w konsekwencji modne również stało się pojęcie *fin de siècle*, czyli końca wieku. Dekadentyzm znalazł też swoje odzwierciedlenie w literaturze, pełnej portretów dekadentów i wyrażającej dekadencją postawę samych autorów.

Dekadentyzm charakteryzuje się pesymizmem, przekonaniem o braku celowości wszelkich działań, wątpieniem w sens życia, negacją nauki i postępu, apatią, biernością. Dekadent przekonany był o daremności wszelkich starań, biernie poddawał się losowi. Jednocześnie buntował się przeciw zastanej rzeczywistości, monotoni codziennego, bezmyślnego życia, lecz jego bunt sprowadzał się jedynie do wyobcowania i wyalienowania ze społeczeństwa, którym dekadent pogardzał. Dekadenci czuli się nieprzystosowani do mieszczańskiego stylu życia i szukali coraz to nowych wrażeń i doznań, które pomogłyby im zapomnieć o trudnym do zniesienia egzystencjalnym bólu- inna sprawa, że często sprowadzało się to do eksperymentowania z różnego rodzaju używkami i rozwiązłym stylem życia.

Jedyne, co przynosiło dekadentowi ukojenie to ucieczka w sztukę lub kojący kontakt z naturą, ale były to i tak jedynie środki paliatywne, to znaczy, że przynosiły chwilowe ukojenie, a potem ból egzystencji powracał z całą swą mocą. Sztuka miała zatem dostarczać satysfakcji i estetycznych doznań, aby choć przez chwilę ulżyć dekadentowi w trudnym życiu odludka, postrzeganego przez większość społeczeństwa za jednostkę zbędną i bezużyteczną. Brak woli działania, zniechęcenie i

zwątpienie w celowość życia wynikały, w owym czasie, po części ze strachu przed końcem wieku. To naturalny strach przed przekroczeniem pewnej magicznej granicy, za którą nie wiadomo, co się kryje. Ludzie wraz z końcem wieku oczekiwali wielkiej zmiany, może nawet końca świata i Sądu Ostatecznego, co w pewnym stopniu uzasadnia ich apatię i bierność.

W literaturze czasów moderny nie brak elementów filozofii końca wieku. Bardzo wyraźnie zjawisko dekadentyzmu pojawia się zarówno w twórczości poetów i pisarzy europejskich, jak i polskich. Do najbardziej znanych poetów-dekadentów zalicza się francuskich twórców: Charlesa Baudelaire'a i Paula Verlaine'a.

Dekadencka postawa rezygnacji i apatii jest bardzo wyraźna w wierszu Baudelaire'a pt. „Spleen”, w którym opisuje stan ducha poprzez opis przyrody. I tak: niebo jest „jak ciężka z ołowiu pokrywa”, a „spoza chmur zasłony szare światło spływa”, dzień jest smutniejszy „niżli nocny grób”, „ziemia w wilgotne zmienia się więzienie”, a nadzieja jest płochliwym stworem. Poeta daje więc tu wyraz bezgranicznej rozpacz i lęku i choć jest to opis depresyjnego nastroju, to jest on znamieny dla całej postawy, która charakteryzuje się nudą, biernością i bezwładem.

Kolejnym utworem, w którym widać wpływ dekadentyzmu jest „Niemoc” Paula Verlaine'a (tytuł oryginału francuskiego to właśnie „Decadence”). Podmiot liryczny wyraża w tym wierszu typowo dekadenczką postawę, mówi o swoich uczuciach, lękach i o nieznannej trosce, która go męczy: „tylko ból jakiejś troski, co żre pierś, nieznaną”. Pesymizm bijący z tych utworów miał wielki wpływ również na polskich poetów, którzy szybko przejęli dekadenczką postawę i w pełni utożsamiali się z tym myślowym nurtem końca wieku. 'Czołowym' polskim dekadentem był Kazimierz Przerwa-Tetmajer, co łatwo można zaobserwować poznając jego życie i twórczość.

„Nie wierzę w nic...” to jeden z najbardziej pesymistycznych w swej wymowie wierszy poety. Już pierwsze słowa utworu świadczą

o skrajnie dekadencckim charakterze i o bardzo pesymistycznej wymowie. „Nie wierzę w nic, nie pragnę niczego na świecie, Wstręt mam do wszystkich czynów, drwię z wszelkich zapałów(...) „. Te słowa mogłyby wręcz posłużyć za manifest dekadentyzmu! W realnym świecie nie można nawet zrealizować marzeń i nadziei, więc skoro jest to niemożliwe, to jedyne, co można zrobić, to odgrodzić się od tego okrutnego świata. Paradoksalnie to nasze doczesne pragnienia są źródłem cierpienia, bo niemożność ich realizacji prowadzi do frustracji i bólu. W tym wypadku nie ma sensu podejmowanie jakichkolwiek kroków w celu realizacji owych pragnień, bo równie bolesne jest ich jedynie częściowe zaspokojenie. Konkluzja jest zatem bardzo przygnębiająca: dla osiągnięcia stanu względnego spokoju i czegoś na podobieństwo szczęścia należy wyzbyć się wszelkich pragnień. W zakończeniu pojawia się jeszcze pojęcie nirwany, która może stać się lekiem dla skołatanej egzystencjalnymi lękami duszy:

„I jedno mi już tylko zostało pragnienie

Nirwany, w której istność pogrąża się cała... ”

Innym wierszem Tetmajera, o wybitnie schyłkowym nastroju, jest „Koniec wieku XIX”. Wiersz składa się z pytań retorycznych, a każda zwrotka jest niejako dekadenccką definicją postawionego w niej pojęcia. Są to kolejno: Przekleństwo, Ironia, Wzgarda, Rozpacz, Walka, Rezygnacja, Byt przyszły, Użycie... Podmiot liryczny to typowa postać dekadenta, człowiek końca wieku- żadna z wymienionych rzeczy nie jest już dla niego wartością. Pytania o sens egzystencji nie znajdują żadnej satysfakcjonującej i aktualnej odpowiedzi: „(...) Walka...? Ale czyż mrówka wrzucona na szyny może walczyć z pociągiem nadchodzącym w pędzie? (...)”. Oto obraz człowieka końca wieku- dekadenta: krucha istotka, której bunt i walka wydają się śmieszne, bo wszak życie to pędzący pociąg i losowi po prostu nie ma jak się przeciwstawić. W taki sam sposób zanegowane są i wszystkie inne możliwe postawy, żadna nie jest wystarczająco dobra, a inne możliwości po prostu nie istnieją: cóż więc jest?. głowę zwiesił niemy. Człowiek jest bezsilny wobec

wielkości świata, a jego obraz widziany przez pryzmat dekadencej postawy jest nader przygnębiający.

W twórczości innych polskich poetów okresu Młodej Polski również nie brak motywów dekadencej- ten prąd ogarnął bowiem całe pokolenie, a największą popularność zyskał właśnie w środowisku wrażliwych na świat artystów. I tak dekadencej postawa obecna jest w poezji Jana Kasprówicza, czy Tadeusza Micińskiego. Zwłaszcza ten ostatni prezentował bardzo katastroficzne poglądy, jego poezja przepełniona jest kwestiami samotności i niepewności człowieka, rozdarciem wewnętrznym. Tematyka utworów Micińskiego często krążyła wokół spraw pozaziemskich, bohaterem jego wierszy był szatan; podejmował problem walki dobra ze złem, wolności jednostki wobec porządku boskiego wszechświata, definicji dobra i zła. Mroczna filozofia Micińskiego tworzy specyficzną, bardzo oryginalną atmosferę jego wierszy. Podmiot liryczny poezji Micińskiego to typowo dekadencej osobowość, wątpiąca w sens wszelkich działań i biernie poddająca się losowi: „ Gwiazdy wydały nade mną sąd, wieczną jest ciemność, wiecznym jest błąd.”.

Jak widać dekadentyzm jest zjawiskiem bardzo powszechnym w poezji końca XIX wieku. Ideę zjawisko znakomicie oddają przywołane wiersze Charlesa Budelaira'a, Paula Verlaine'a, czy znakomitego polskiego poety Kazimierza Termajera. Dekadentyzm nie był jednak postawą przypisaną ledwie jednej epoce. Straszne wydarzenia I wojny światowej, czyli już po przełomie wieków, miały tak traumatyczny wpływ na całe pokolenie, uczestniczące w nich, że w rezultacie mogło to doprowadzić do wytworzenia również pesymistycznego światopoglądu, jak w przypadku poetów moderny. Jednym z przedstawicieli pokolenia, które straciło młodość w okopach I wojny światowej jest niemiecki pisarz Erich Maria Remarque.

Erich Maria Remarque, (właściwie Erich Paul Remark) urodził się w Osnabrucku w 1898r., a zmarł w 1970r. Porto Rondo. Był synem introligatora. Wkrótce po rozpoczęciu studiów na

uniwersytecie w Munster, jako 18-latek został powołany na front I wojny światowej. Wojna miała bardzo duży wpływ na psychikę pisarza, było to zdecydowanie wydarzenie przełomowe i często do niego powracał w swojej późniejszej twórczości. Po wojnie miał się różnych zajęć; był wiejskim nauczycielem, kamieniarzem, szefem reklamy, kierowcą testowym, dziennikarzem sportowym. Wydana w 1929 roku powieść „Na Zachodzie bez zmian” (Im Westen nichts Neues) przyniosła Remarque’owi światowy sukces i uczyniła go jednym z najgłośniejszych współczesnych pisarzy niemieckich. Książka, za swą antywojenną wymowę (‘literacką zdradę żołnierzy wojny światowej’) znalazła się na nazistowskim indeksie ksiąg zakazanych i „Na Zachodzie bez zmian” znalazło się na palonym publicznie stosie w Berlinie. Sam pisarz stracił niemieckie obywatelstwo i udał się na emigrację, najpierw do Szwajcarii, potem do USA, gdzie napisał kolejne wielkie dzieła: „Łuk triumfalny” („Arc de triomphe”), „Czas życia i czas śmierci” (1954, „Zeit zu leben und Zeit zu sterben”), „Trzej towarzysze” („Drei Kamaraden”, 1938), „Kochaj bliźniego” („Liebe deinen Nachsten” 1941), „Noc w Lizbonie” („Die Nacht von Lissabon” 1962), „Cienie w raju” (Schatten im Paradies 1971). Remarque należy do najpopularniejszych pisarzy XX wieku, jego książki tłumaczone są na wiele języków i wciąż cieszą się ogromną poczytnością na całym świecie. Wszystkie powieści Remarque’a mają podobną strukturę- pisarz ukazuje indywidualne losy ludzi, uwikłanych w tragiczne wydarzenia (I wojna światowa, inflacja, narodziny III Rzeszy, II wojna światowa). Owe wydarzenia mają dramatyczny wpływ na ludzi, którzy jako formę obrony przyjmują postawę pełną dekadencji.

Ogromne poruszenie i wiele dyskusji wywołała powieść „Na Zachodzie bez zmian”. Treść utworu stanowią wydarzenia I wojny światowej i spustoszenie, jakiego wojna dokonała w psychice młodych ludzi. Bohaterowie powieści, podobnie jak sam autor, należą do straconego pokolenia- pokolenia, którego młodość przepadła w okopach I wojny światowej. Osiemnastoletni ludzie, którzy dopiero wkraczają w dorosłość, trafiają na front niemal

prosto ze szkolnej ławy, namawiani przez nauczycieli do spełnienia obowiązku wobec ojczyzny. Pytają siebie samych o sens tego obowiązku, bo przecież strzelają do takich samych jak oni młodych, tęskniących za domem i spragnionych pokoju, pytających o sens wojny wrogów.

Okrucieństwo wojennej maszyny, w której są zaledwie nic nieznaczącymi trybikami, odbiera im najpierw poczucie człowieczeństwa, dehumanizuje ich, a w końcu odbiera im i życie i w tym sensie są oni dosłownie straconym pokoleniem. „Dział, które ślą ku nam ogień huraganowy, nie widzimy; atakujące linie wroga są ludźmi podobnie jak my, ale czołgi, te są maszynami, ich łańcuchy obracają się nieskończenie jak wojna, są one zagładą, kiedy wtaczają się bez czucia w lej i od nowa wspinają się pod górę, niepowstrzymane, jak flota wyjąca, plujących dymem pancerników, bestie stalowe niemożliwe do zranienia, gniotące zarówno żywych, jak umarłych – kurczymy się w sobie w cienkiej naszej skórze, wobec ogromu ich potęgi ramiona nasze przemieniają się w źdźbła słomy, a nasze granaty ręczne w zapałki. Granaty, tumany gęstego gazu i flotylle czołgów – stratowanie, zżarcie, śmierć. Krwawa biegunka, influenza, tyfus – dławienie, przepalenie, śmierć. Rowy, lazaret, mogiła – nie ma możliwości ponad to.” Taki jest właśnie stan świadomości pokolenia wojny.

Połączenie rezygnacji, pewnej ironii i goryczy. Pisarz nie szczędzi czytelnikom sugestywnych, surowych, czasem bardzo brutalnych opisów. Z naturalistyczną precyzją opisuje Remarque, jak ‘ludzie wojny’ wspólnie załatwiają potrzeby fizjologiczne, targują się o buty konającego kolegi, beznamiętnie przechodzą obok krwawych zwłok, odrąbanych części ciała. (Nie jest to ani ostrzeżenie, ani wyznanie – pisał. – To obraz pokolenia, które zostało zniszczone). Powieść uznano za manifest pacyfizmu- bohaterom wojna odebrała młodość i naznaczyła ich piętnem na całe życie, które uniemożliwiało normalne funkcjonowanie w społeczeństwie. Nigdy już bohaterowie powieści i całe stracone pokolenie wojenne nie

odzyska brutalnie im odebranej wrażliwości na drugiego człowieka, ból, śmierć- to już nie zwykli ludzie, a swego rodzaju bydłota: „(...)Człowiek jest przede wszystkim bydlakiem, a dopiero potem nasmarowany jest może, jak bułka smalcem, odrobiną przyzwoitości.”

Beznamiętny tytuł zaczerpnięty jest z rutynowych depeesz frontowych- oto w końcu wojny, w spokojny, cichy dzień ginie główny bohater powieści Paweł Baumer, który wraz z grupą przyjaciół ze szkolnej ławy zaciągnął się na front w imię szlachetnych celów walki z zagrażającym im wrogiem. Entuzjazm szybko jednak ustępuje miejsca zwierzęcemu strachowi i cynizmowi, ironii- taka postawa pozwala im fizycznie przetrwać, ale cena za nią jest bardzo wysoka- to obojętność i wzgarda. Wyrazem tego jest komunikat, który pojawił się w gazetach w dniu śmierci Pawła Baumera: „na Zachodzie bez zmian”. Trudno przecież przejmować się jednym istnieniem ludzkim.

Przywołane przykłady literackie niosą bardzo przygnębiającą i depresyjną postawę- to pesymizm, ironia, apatia, bierność, wyobcowanie, przekonanie o bezcelowości wszelkich działań. Przeciwwagą dla takiego stanu ducha może być jedynie radosna afirmacja życia.

Wszechogarniającą miłość do świata, ludzi i zwierząt głosił św. Franciszek z Asyżu, bohater „Kwiatków św. Franciszka”, średniowiecznej opowieści anonimowego autora. Św. Franciszek z Asyżu stworzył system zwany franciszkanizmem, który stanowi niezwykłą, radosną filozofię życia. Opiera się ona na uwielbieniu świata, braterstwie wszelkich żyjących istot, harmonii z Bogiem, ideałom ubóstwa i cnoty. Św. Franciszek to ponadczasowe ucieleśnienie radosnej afirmacji życia, opartej na życiu w zgodzie z Bogiem, ludźmi i z każdą, żywą istotą. Miłość i wiara są podstawą wiary, a radość to kluczowe pojęcie filozofii św. Franciszka. W "Pieśni słonecznej" bardzo wyraziście przedstawiona jest ta afirmacja życia- to radość wynikająca z faktu samego istnienia, miłości, pracy, postu,

piękna świata, zwykłych, codziennych obowiązków. Takiej właśnie radości uczy Franciszek swoich braci, przypominając im mękę Chrystusa.

Podobnie radosną postawę prezentuje Leopold Staff w jednym ze swoich utworów, wierszu „Przedśpiew”. Leopold Staff zwany jest poetą ‘trzech pokoleń’, gdyż debiutował jeszcze w okresie Młodej Polski, tworzył w okresie dwudziestolecia wojennego i zaliczany jest również do poetów współczesnych. W swoim życiu przechodził różne okresy fascynacji i dlatego jego twórczość jest tak bogata i różnorodna. Być może tłumacząc „Kwiatki św. Franciszka” zafascynował się franciszkanizmem jako prądem myślowym i wiersz „Przedśpiew” jest efektem tej fascynacji. Nie obce są jednak poecie idee dekadentyzmu, o czym pisze w początkowych strofach wiersza:

„ Znam gorycz i zawody, wiem, co ból i troska,
Złuda miłości, zwątpień mrok, tęsknot rozbicia,
A jednak śpiewać będę wam pochwałę życia- ”

W dalszym ciągu przywołane są tradycje poezji klasycznej (przywołanie słów rzymskiego komediopisarza Terencjusza, patronujących renesansowym humanistom: „żyłem i nic co ludzkie nie jest mi obce”) i klasyczna filozofia stoicko-epikurejska. Wiersz stanowi apoteozę codzienności i wyraża akceptację i aprobatę życia w całej jego złożoności. Podmiot liryczny wiersza ma świadomość, że życie nie składa się jedynie z przyjemnych chwil, że o jego pełni stanowią również cierpienie, ból, gorycz, rozczarowania i zawody. Jednak przy tym wszystkim poeta chce uczyć miłowania i radości w uśmiechu.

Za najciekawsze zaimplementowanie afirmacji w postawie ludzkiej może posłużyć wiersz Juliana Tuwima „ Życie?”:

„Życie?-

Rozpręzę szeroko ramiona,

Nabiorę w płuca porannego wiewu,

W ziemię się skłonię błękitnemu niebu I krzyknę, radośnie
krzyknę:

– Jakie to szczęście, że krew jest czerwona”

Nawet tak banalny fakt czerwonego koloru krwi może być powodem do czerpania radości z życia. To czysta afirmacja życia, bez wgłębiania się w egzystencjalne rozterki i odległe dla zwykłego człowieka wątpliwości. Warto nauczyć się takiej radości życia, która wynika z faktu samego istnienia- wystarczy, że w naszych żyłach płynie czerwona krew i to już jest szczęściem. Taka postawa na pewno pozostałaby daleko niezrozumiała dla doświadczonego okrucieństwem wojny pokolenia straconego, opisanego w powieści Remarque'a „Na Zachodzie bez zmian”, albo dla wyjętych poza nawias społeczeństwa młodych poetów dekadentów. To zupełnie skrajne koncepcje na życie, skrajne postawy ludzkie. Trudno wyobrazić sobie nic porozumienia pomiędzy podmiotem lirycznym- człowiekiem końca wieku z wiersza Kazimierza Tetmajera „Koniec wieku XIX”, a wielbicielem życia, czerpiącym radość z tego tylko, że krew jest czerwona z utworu Juliana Tuwima. W sytuacji współistniał dwóch skrajności nieuniknionym wydaje się konieczność istnienia trzeciej drogi, innej możliwej postawy życiowej- jest nią ironia.

Ironia w postawie życiowej nie jest drogą życiową tak pesymistyczną jak dekadentyzm, ani tak radosną jak franciszkańska afirmacja życia. Ten światopogląd może mieć bardzo różne przyczyny. Po pierwsze ironia może być formą obrony przed nieznaną lub wrogą rzeczywistością. Może również wynikać z przyjęcia postawy rezygnacji i goryczy, albo ironia jest po prostu elementem specyficznej percepcji świata. Wielu współczesnych polskich poetów przyjęło właśnie taką postawę ironicznego dystansu do świata. Wisława Szymborska jest jedną z poetek, która w swojej twórczości prezentuje również i tą inteligentną ironią w stosunku do świata. Polska noblistka

zadebiutowała w roku 1945 i każdy kolejny tomik jej wierszy był interesującym wydarzeniem („Dlatego żyjemy”, „Pytania zadawane sobie”, „ Wołanie do Yeti”, „Sól”, „Sto pociech”, „ Wszelki wypadek”, „ Wielka liczba”). Utwory Szymborskiej to mistrzowskie, przemyślane konstrukcje, które zaskakują subtelными metaforami, puentą, dowcipem językowym. To poezja intelektualna, prezentująca ironiczny dystans do otaczającego świata. Jednym z bardzo interesujących, ze względu na swój koncept, wierszy poetki jest „Dworzec”.

W wierszu „Dworzec” ukazana jest gorycz istnienia obiektywnego, czyli poza zasięgiem naszej obecności, ciąg zaprzeczonych sytuacji poetyckich. W utworze obserwujemy szereg wydarzeń- przyjazd na dworzec, powitanie, pocałunek, ale jest to zaprzeczenie tej rzeczywistości- to był nie- przyjazd, nie nasze powitanie, nie nasz pocałunek, list nie został wysłany. Ironia jest nadto widoczna w opisie tego raj u utraconego prawdopodobieństwa.

Inny wiersz poetki „Obóz głodowy pod Jasłem” również prezentuje ironiczne podejście do spraw doczesnych, ale jest dużo bardziej przejmujący ze względu na poruszaną tematykę. Utwór jest próbą odtworzenia przeżyć więźniów skazanych przez hitlerowców na śmierć głodową. Poetka zwraca uwagę na znikomość jednostki ludzkiej w historycznej statystyce (przypominają się tu cyniczne słowa Stalina: Śmierć jednostki to tragedia, śmierć milionów to statystyka). Natomiast Szymborska ujęła to następująco:

„Historia zaokrąglą szkielety do zera.

Tysiąc i jeden to wciąż tylko tysiąc.

Ten jeden, jakby go wcale nie było...”

Taki sam ironiczny dystans do świata prezentują w swojej bardzo wyrafinowanej poezji inni znakomici polscy poeci, dość wymienić tu postaci Stanisława Barańczaka, Mirona Białoszewskiego, Rafała Wojaczka, Edwarda Stachury.

Dekadentyzm, afirmacja i ironia to trzy zupełnie odrębne i skrajne postawy życiowe. Jak są różne widać choćby w przywołanych literackich przykładach, prezentujących te postawy. Realizacje tych możliwych światopoglądów w literaturze są bardzo różne. Warto w tym miejscu wrócić do pytania o rolę czynników zewnętrznych w kształtowaniu konkretnych postaw. Co determinuje kształtowanie danego światopoglądu? Na pewno bardzo ważne jest tu tło historyczne, społeczne i po prostu mentalność epoki. Trudno przecież spodziewać się radości życia po kimś, kto doświadczył okrucieństwa i dehumanizacji wojny, jak bohaterowie powieści Remarque'a „Na Zachodzie bez zmian”. Dekadentyzm końca XIX wieku wynikał ze strachu przed nadejściem nowej ery w dziejach ludzkości, z przekonania, że wszystko już było i nie ma sensu się już starać. Taki pogląd wyrażali prekursorzy zapisu tego pesymistycznego stanu świadomości w poezji, francuscy autorzy: Charles Baudelaire, Paul Verlaine, oraz wybitni polscy poeci: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, czy Tadeusz Miciński. Jednak nawet twórcy, którzy doświadczyli dekadentckiego rozkładu, jak Leopold Staff potrafili również odnaleźć radość życia i docenić codzienność- pisze o tym w wierszu „Przedśpiew”. Czysta radość i afirmacja płynie z krótkiego utworu Juliana Tuwima „Życie?”- poeta potrafi cieszyć się życiem i nawet w najmniej zauważalnych jego przejawach dostrzegać wartość samą w sobie.

Każda w opisanych postaw jest inna i nie sposób odważyć się na ich ocenianie, czy wartościowanie. To, co jest dobre w jednej epoce niekoniecznie może pasować do innych czasów. Tak samo nie każdy potrafiłby zdobyć się na ironiczny dystans do świata, bo taka postawa wymaga jednak pewnego określonego postrzegania rzeczywistości. Analityczny umysł nigdy nie będzie w stanie oddać się czystej afirmacji życia, a człowiek głoszący radość istnienia nie zrozumie wyimaginowanych bolączek dekadenta. Jednak życia wymaga od nas przyjęcia określonej postawy i ważne, aby ta maską, którą na siebie wkładamy była prawdziwa i nasza- najpełniej tą ideę oddają

słowa Edwarda Stachury z fragmentu wiersza "Życie to nie teatr": „Życie to nie teatr, mówisz ciągle, opowiadasz; // Maski coraz inne, coraz mylne się nakłada; // Wszystko to zabawa, wszystko to jest jedna gra // Przy otwartych i zamkniętych drzwiach. // To jest gra! ”.

BIBLIOGRAFIA:

Literatura podmiotu:

1. „Spleen” Charles Baudelair
2. „ Niemoc ” Paul Verlaine
3. „Nie wierzę w nic... ” Kazimierz Przerwa-Tetmajer
4. „Koniec wieku XIX” Kazimierz Przerwa-Tetmajer
5. „Na Zachodzie bez zmian” Erich Maria Remarque
6. „Kwiatki św. Franciszka”
7. „ Przedśpiew ” Leopold Staff
8. „Życie-?” Julian Tuwim
9. „ Dworzec ” Wisława Szymborska

Literatura przedmiotu:

1. „Literatura polska” przewodnik encyklopedyczny pod red. Juliana Krzyżanowskiego
2. „Młoda Polska- literatura dla klasy III szkoły średniej” Tomasz Weiss
3. Encyklopedia Powszechna PWN
4. „Miłość i nienawiść : życie Ericha Marii Remarque’a i Paulette Goddard”; Gilbert, Julie Goldsmith, przeł. Tadeusz Szafrński.
5. Leksykon pisarzy świata : XX wiek / [oprac. zespół redakcji „Literatura na Świecie” wraz z gronem współpracowników pod kierunkiem Wacława Sadkowskiego]

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.